

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošti ček zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga číslo 78.180,
Wien št. 105.241.

Naročnina enaka mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor:
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440
Celje, Strossmayerjeva ulica šte. 1
Telefon št. 65.

Rokopis se ne vračajo. — Oglas
po tarifu.

JUTRO

Petnajst let

Petnajst let ni dolga doba, niti za življenje posameznika, toliko manj za življenje narodov. Dopolnjenih petnajst let gotovo ni povod za jubileje in slavja. Vendar pa je petnajstletnica lahko pobuda za obnovo spominov, če se razodeva, da je že to kratko razdobje zadovalo, da začena spomin obledevati, tudi če velja ta spomin najusodnejšim, najgloblje v narodovo življenje in dušo posegačim dogodkom in odločitvam.

Naša slovenska zgodovina ni bogata na velikih dogodkih. Naš narod skozi stoletja ni živel lastnega življenja in je ostajal v senci tudi takrat, kadar so njegovi sinovi z delom in krvjo pomagali pridobivati in množiti slavo tujemu gospodarju. Ta priložnost odvisnosti ni pripustila, da bi se čut in smisel za narodno zgodovino razvil tako, kakor pri drugih narodih. Zato moramo z obžalovanjem ugotoviti, da niti naš najpomembnejši trenutek, naš vstop v družino svobodnih narodov, že v življenjski generaciji ne zapuša tako globokih vtisov, kakor bi se to moralo smatrati za potrebno in samo po sebi umevno. Ni tedaj odveč, če naš tisk ob vsakem pomembnem povodu kliče javnosti v spomin to naše najpomembnejše doživetje.

Naš narodni in državni praznik se obhaaja prvga decembra, ob obletnici zedinjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev. Po pravici, kajti to je dan, ko se je ustvarila naša državna skupnost, ko se je definitivno ustanovila naša nova in velika domovina. Akt zedinjenja pomeni za nas dognanje in kronanje naše nacionalne revolucije, naš vstop v zgodovino svobodnih, suverenih narodov.

Vendar je za nas, za one Jugoslovence, ki smo živeli dotlej pod avstrijskim in ogrskim jarmom, nad vse pomemben tudi moment končnega preloma z Dunajem in Pešto, moment, ki časovno ni kongruenten z dnevom zedinjenja. Znamenje za ta naš revolucionarni akt je dala kapitulacija Avstro-Ogrske pred zahtevo Wilsonove note z dne 18. oktobra 1918, ki odklanja ponujano avtonomistično ureditev razmerja avstrijskih Slovanov napram državi in neizprosno vztraja na popolni samoodločbi slovenskih narodov. Ko se je izvedelo za Andriasyjevo brzojavko, s katero se je kot avstro-ogrski zunanji minister brezpogojno uklonil Wilsonovemu diktatu, so se najprej Čehi in takoj za njimi Jugoslovenci oglasili z moško in odločno besedo. Stresli so s sebe stoletni jarem in slovesno proklamirali svojo nacionalno svobodo. Obenem pa so šli na delo za ureditev svojih notranjih zadev in za prevzem oblasti iz rok reprezentantov tujstva.

Mesec november 1918 je čas našega velikega, težkega dela. Doba prevrata, smo navajeni reči, v resnici pa doba urejanja in organizacije. Ni bila lahka naša naloga. Avstrijske garnizije na naših tleh so se izpraznjevale, zato pa je od juga, od zlomljene fronte drla mogočna reka desorganiziranega, sestradanega in izčrpanega avstrijskega vojaštva. Pot je šla po naši slovenski zemlji in je pomenila stalno nevarnost za red in mir naših mest in vasi, za življenje in imetje. Naši lokalni narodni sveti, naše v naglici postavljene narodne straže so bile komaj več kakor improvizacija, pa so vendar delale čudeže in posrečilo se jim je ohraniti red v naši domovini in onemogočiti vsako anarhijo. Tujerodnim uradnikom pri nas ni bilo več mesta; treba je bilo zasedati naše urade od najnižjega do najvišjega. Primanjkovalo je ljudi, delo pa se je kopicilo. Pa vendar smo brez večjih pretresljajev na novo organizirali naše sodstvo, našo politično in finančno upravo, naše šolstvo. Obvladali pa smo tudi naš promet, ki so bile manj stavljene posebno važne in težke naloge. Narodna vlada v Ljubljani, narodni sveti v naši centrali in v pokrajinskih središčih so se izkazali, da so kos nalogam, ki so jim jih stajljali razburkani čas in življenjske potrebe naroda. Ne bomo imenovali nobenih imen, znova in znova pa se nam zdijo potrebno poudarjati nemisljive zasluge, ki so si jih stekli takratni požrtvovalni voditelji, ki pa so bile možne in dosegljive le zaradi solidarnosti, enodušnosti in domovinske ljubezni vseh naročnih slojev in posameznikov.

Na mesec november 1918 smemo vedno gledati s samozavestjo in ponosom, ker se je takrat v polni meri osvedočila discipliniranost in zrelost našega naroda. Če nam je kaj v stanu kaliti svetli spomin na ono dobo, je tragična zvest, da se je takrat tudi zasekala skeleča rana na našem severu in zapadu. Akoravno so bili dogodki močnejši od nas in akoravno so bile vse naše razpoložljive sile zaposlene daleč preko mere, si vendar ne smemo tajiti, da tudi na nas pada delež krivde za neodrešene brate onkraj Sueznika in Karavank, da smo menda zamudili pravi trenutek, da nismo znali ali mogli izkoristiti historične možnosti. Če obnavljamo spomine, je treba, da tudi preko bridkosti ne pre-

JUGOSLOVENSKA INICIATIVA NA BALKANSKI KONFERENCI

Jugoslovenska delegacija je v vseh odborih stavila predloge, ki so naleteli na splošno odobravanje „Balkanska klavzula“ v gospodarskih odnošajih

Solun, 8. novembra. AA. Na seji gospodarske podkomisije je jugoslovenska delegacija predložila svoj protipredlog k predlogom grške delegacije o gospodarskih dogovorih. Jugoslovenski protipredlog temelji v glavnem na naslednjih mislih:

Balkanske države so za podpis regionalnega sporazuma v svrhu okrepiteve svojih medsebojnih trgovinskih zvez in razvoja medsebojnega gospodarskega sodelovanja. V skladu s tem bodo zajamčile druga drugi ugodnosti glede nekaterih proizvodov na podlagi klavzule o največjih popustih. Balkanske države se bodo sporazumele, da bodo v svoje bodoče trgovinske dogovore postavile to klavzulo o največjem balkanskem popustu to je „balkansko klavzulo“. Nadalje določa predlog, naj posamezne balkanske države v svojih bodočih dvostranskih ali mnogostranskih pogodbah vneso tudi nekatere preferenčne tarife, katerih postavke naj bodo nižje od postavk njihove minimalne splošne carinske tarife. Stevilo in vrste teh predmetov, kakor tudi odstotek redukcije, se bo določilo po razgovorih med prizadetimi državami. Sporazumi naj bi se sklenili za neomejeno dobro, p. čemer naj bi se predvideli roki za odpoved pogodb, in naj bi stopili v veljavo najkasneje tri mesece po izmenjavi ratifikacijskih listin. V kolikor se s tem ne bi kršile pravice tretjih držav bi morale biti pogodbe v skladu s sprejetimi načeli splošne balkanske trgovinske politike.

Jugoslovenski predlog dopuša vse ozire nasproti posebnostim gospodarske strukture in posebnim potrebam zunanje trgovine posameznih balkanskih držav. Glede trgovinskih odnošajev nasproti ostalim dr-

žavam prepušča popolno svobodo vsaki posamezni balkanski državi, dokler se ne bi z morebitnimi poznejšimi sporazumi dosegle izpremembe tudi v tej smeri.

Predlog je obrazložil v imenu jugoslovenske delegacije dr. Juraj Tomičič, ravnatelj Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine. V načelu so ga sprejeli vsi ostali delegati in nato izvolili redakcijski odbor za končno stilizacijo predloga, v katerega sta prišla izmed Jugoslovenov bivši minister Ivan Mohorič in dr. Tomičič.

Zboljšanje prometnih zvez

Na včerajšnjem sestanku prometne sekcije, ki ji načeluje jugoslovenski delegat dr. Sirošević, ravnatelj »Putnika«, in ki se ga je udeležil od jugoslovenskih delegatov tudi dr. Mitrovič, je jugoslovenska delegacija navedla gotove pridržke h grškemu predlogu o letalskem prometu, ki so v zvezi s spoštovanjem mirovnih pogodb.

V podkomisiji za proge na kopnem, kjer deluje razen dr. Siroševića tudi načelnik Josipović, so našli mednarodnimi programi splošnega balkanskega značaja tudi mnogo prog v Jugoslaviji. Razen prog Postojna — Ljubljana — Beograd — Subotica — Caribrod in Beograd — Bazjas so imenovali kot mednarodne proge medbalkanskega značaja še tele jugoslovenske proge: Dolnja Lendava — Zagreb — Struga — Bitolj, Niš — Negotin — Kladovo, Podgorica — Kragujevac, Podgorica — Kotor, Sušak — Metković — Sarajevo in Sinj — Split. Kar se tiče železniških zvez, je med jugoslovenskimi programi označena kot za sedaj s splošnega balkanskega sta-

lišča najvažnejša timoska proga z dunavskim mostom.

Pri nadaljnji razpravi prometnega odbora se je med drugim izrazila želja, naj bi se pri vseh vlakih, ki vežejo prestolnice balkanskih držav, uvedli direktni vagoni, v kolikor jih še ni. Z največjim zadovoljstvom so vzeli na znanje sklep jugoslovenske generalnega ravnateljstva poštni in brzojava, da bo stopilo v razgovore s pristojnimi čimtelji drugih balkanskih držav v svrhu sklenitve balkanske poštne konvencije. Nadalje so sprejeli predloge o ureditvi pomorskega oddelka pri medbalkanski trgovinski zbornici v Carigradu na podlagi sklepa pomorskega pododbora, v katerem sta jugoslovenska delegata inž. Vučković in dr. Dušan Krajač.

Naposled so sprejeli tudi vse sklepe turističnega pododbora, v katerem sta med Jugoslovenski sodelovala razen dr. Siroševića tudi inž. Vučković in dr. Dušan Kastel. Ti predlogi se med drugim nanašajo na koordinacijo železniškega in avtomobilskega prometa ter na ustanovitev balkanske hotelske zveze. Pozdrav jugoslovenske hotelske zveze balkanski konferenci, ki ga je prečital dr. Sirošević, so sprejeli z navdušenim poskanjem.

Nato so razpravljali o olajšavah v deževnem prometu za turiste.

Kulturno sodelovanje

V odboru za intelektualno sodelovanje je posebno pozornost zbudil predlog jugoslovenskega delegata dr. Vlade Popovića, ki ga je podprla tudi grška delegacija, o potrebi čim prejšnje ustanovitve lektoratov za posamezne balkanske jezike na vseh

balkanskih univerzah. V tem smislu so v odboru tudi sprejeli sklep.

Zivo in zanimivo debato je zbudil referat jugoslovenskega delegata Hadžija Taškovića o organiziranju balkanskih pedagoških tednov v vseh glavnih središčih balkanskih držav. Pripomniti je vredno, da je v tem odboru edino jugoslovenska delegacija imela že pripravljene referate.

Socialne zadeve

V odboru za socialno in higiensko politiko so med drugim sklenili naprositi vlade posameznih balkanskih držav, naj gledajo, da se sklenejo balkanske konvencije za zaščito pred nalezljivimi boleznimi, v skladu z določili mednarodne konvencije iz leta 1926.

O vprašanju veterinarne konvencije niso mogli podrobneje razpravljati, ker ni bilo nalašč v ta namen pripravljenih referatov. Sklenili so izročiti ta vprašanja prometnemu in gospodarskemu pododboru. Ta odbor je nadaljeval svoje delo in razpravljal o ostalih vprašanih, ki so še na dnevnem redu. Jugoslavijo zastopa v njem dr. Marković.

Dodekanez prosi pomoči

Balkanska konferenca je prejela brzojavko delegacije dodekaneških Grkov, ki jo je podpisal predsednik delegacije Zervos. Brzojavka je zbudila veliko pozornost tudi zunaj krogov konference. V njej se naglašalo, da se Dodekanez smatra za sestavni del Balkana in da se zato obrača na četrto balkansko konferenco, da obrazloži težki položaj tamošnjega grškega prebivalstva pod oblastjo ne balkanske države. Ta država, nadaljuje brzojavka, je prišla na Dodekanez z nalogo, da prinese tamkajšnjemu narodu svobodo, v resnici pa ga je spravila še v slabši položaj kakor je bil prej. Prebivalci dodekaneškega otočja, ki so troeli od potresa, še do danes niso dobili zavetšč. Ker tamkajšnje oblasti ne dovolijo, da bi jim iz Grčije pošiljali prispevke.

Naposled navaja brzojavka nastopanje oblasti, ki grškemu prebivalstvu ne priznajo nikakih narodnih pravic. Zato Dodekanez apelira na četrto balkansko konferenco, da povzdigne svoj glas proti takšnim razmeram na tem otočju.

Vojna nevarnost v Aziji

Molotov napoveduje, da bo Rusija v primeru japonskega napada do skrajnosti ščitila svoje meje

Moskva, 8. novembra. d. V Veliki operi je bila včeraj od 16. obletnici oktobrske revolucije slavnostna seja moskovskih sovjetov, ki so se je udeležili tudi Stalin, Molotov, Kaganovič in Kalinin ter številni zastopniki raznih organ, in obratov. Predsednik sveta ljudskih komisarjev Molotov je imel govor, v katerem se je najprej podrobno bavil z različnimi zadevami notranje politike in podarjal, da bodo letos kolektivna gospodarstva dobavila državi 100 milijonov pudov žita več kakor lani. Nato je načel vprašanja zunanje politike in izjavil:

Sovijska unija zasleduje politiko miru in okrepitev odnošajev z vsemi državami. Ta zunanja politika, kakor tudi doseženi uspehi na gospodarski in kulturni fronti so znatno okrepili mednarodni položaj Sovjetske unije. V tem pogledu je značilen tudi predlog predsednika Roosevelta za ureditev odnošajev med obema državama. Toda uresničitev mirovne politike ni odvisno samo od nas. Nevarnost vojne in napada je za nas sedaj posebno aktualna. Da je bila naša politika na Daljnem vzhodu neprestano mirljuba, ne dokazuje samo naš predlog Japonski za zaključitev pogodbe o nenapadanju, temveč tudi naš predlog glede prodaje vzhodne kitajske železnice. Da bi to politiko izpremenili, ne bi bilo umešno, vsekakor pa moramo dogodke v Mandžuriji tolmačiti v tem smislu, da so bile prekršene z nami sklenjene pogodbe. Mi smo dolžni, da varujemo interese Sovjetske unije brez izjeme in ščitimo njene meje do skrajnosti. Če čitamo o smešnih načrtih nekaterih vplivnih japonskih državnikov za osvojitve Sibirije in pomorskih pokrajin in če postavljajo ti načrti čim dalje odkritejši in držejši, smo prisiljeni, da smo še posebno pozorni. Mandžurska vlada ni noben resen činitelj v teh zadevah. Vsakdo ve, da je odgovornost popolnoma in v celoti la strani Japonske kot dejanskega vladarja v Mandžuriji.

Nadalje je Molotov opozoril na izjave nekaterih Japoncev o »neumnosti Evropevcov, ki smatrajo za neobhodno potrebno, da se mora vojna napovedati pred pričetkom novih operacij. Ti ljudje se izrekajo za to, da bi nepričakovano in čim hitreje napadli Sovjetsko unijo, preko takih naziranj pa seveda idemo z molčanjem in ravnodušnostjo.

Prevrat sam pa ne pomeni začetka našega osvobodilnega prizadevanja. Že mnogo poprej, zadnja leta pred vojno, skozi vso vojno dobo in zlasti skozi vse leto 1918, so naši najboljši ljudje pripravljali pot, ki nas je končno povedla iz sužnjosti. Notranja borba proti avstrijstvu, rušenje njegovih moči, ustvaritev enotne protiaustrijske slovenske fronte, stiki z ostalimi tlačeniimi narodi in zveza z našimi reprezentanti izven avstro-ogrskih mej, vse to so poglavja, ki zaslužijo našo posebno hvaležno pozornost. Naš spomin in petnajstem letu po osvoboditvi naj velja pred vsem čim našim idealistom, ki so tvegali svobodo in življenje, ko so vodili svojo žilavo borbo proti Dunaju in njegovemu mili-

tarističnemu absolutizmu. Dejali smo uvodoma, da naš narod rad pozablja na preteklost, na zgodovino. O delu, ki se je storilo za naše osvobodjenje, o možeh, ki so stali v naših prvih vrstah ter o njihovih zaslugah nam govori skoro samo ustno sporočilo, ki v teku let vidno obledeva in ki zlasti rasteči generaciji in bodočim pokolenjem ne bo moglo ohraniti žive slike našega vstajenja. Kar nam je ohranila tiskana beseda, so komaj več kakor fragmenti. In še ti so raztreseni večinoma v polpozabljenih številkah dnevnega tiska. Z ožnostjo gledamo, kakšen spomenik je postavil svoji veliki dobi bratski češkoslovaški narod, ko je ustanovil svoj »Pamatiški osvobozenic« in ustvaril celo biblioteko dragocene spominske

Ruski protest v Tokiju

London, 8. novembra. d. Ruski poslanik v Tokiju, Jurijev, je vložil protest pri zunanjem ministru, ker je pretekli teden devet japonskih letal preletelo rusko območje ozemlje pri Vladivostoku. Na pripombo japonskega zunanjega ministra, da naj bi Rusija umaknila svoje vojaške sile od mandžurske meje na enak način, kakor so Zedinjene države umaknile svojo mornarico s Tibega oceana na Atlantsko morje, je baje ruski poslanik odgovoril da interesi Amerike in Rusije niso isti. Jurijev je nadalje izrazil pripravljenost svoje vlade, da obnovi oznanjanje z Mandžurijo o odstopu ruskega deleža pri vzhodni kitajski železnici pod pogojem, da Japonska pregovori mandžursko oblasti, da orehajo preganjati ruske namestence na tej železnici. Oficielni ruski krogi v Tokiju izjavljajo, da bodo v primeru, če bodo japonska letala ponovno skušala prodrati na rusko ozemlje, ruske vojaške čete nanie strahotale.

Pred odločitvijo Japonske

London, 8. novembra. d. Japonska se je zaradi zbliznanja Rusije in Zedinjenih držav nenadoma znašla na razpotju. Danes bodo odločali o bodoči japonski zunanji politiki. Po vesteh iz Tokija, so bili danes na japonskem dvoru izredno važni politični razgovori, ker je mikado sprejel zunanlega in vojnega ministra. Kakor znano, se zunanji minister Hirota zavzema za pomirljivo smer japonske politike, dočim je vojni minister Araki za borbeno politiko.

Pogreb Ljančeva

Sofija, 8. novembra. AA. Danes so na izredno svečan način pokopali bivšega predsednika ministrskega sveta Ljančeva. Pred urtvaškim vozom so nosili več sto vencev in veliko število odlikovanj. Pri pogrebu so sodelovali pokojnikovih sorodniki, člani vlade, parlamenta in diplomatskega zbora ter vodstvo Demokratičskega Zgovora.

Prvi sestanek Litvinova in Roosevelta

Amerika ne bo delala Rusiji težkoč glede dolgov carske Rusije ter ji bo dodelila še nove kredite za okrepitev medsebojnih odnošajev

Washington, 8. novembra. AA. Pogajanja z ruskim zunanjim ministrom Litvinovom so se začela danes in se razpravljajo o treh vprašanih. Prvo je problem dolgov, ki jih je Rusija sklenila v Ameriki pred prihodom boljševikov na oblast, in vprašanje odškodnine za škodo, ki so jih imeli ameriški državljani zaradi zaplembe svojih imetij po revolucionarni vladi. Drugo vprašanje je revolucionarna propaganda, tretje pa dovolitve novih kreditov Rusiji.

Vse kaže, da ameriška vlada nima namena vztrajati na tem, da bi sovjetska vlada priznala dolgove carske Rusije. Zelo verjetno je, da bo Litvinovu predlagala, naj vprašanje ruskih dolgov sploh ne pride na dnevni red, dokler se ne reši vprašanje vojnih dolgov drugih evropskih držav.

Glede vprašanja propagande se bosta ameriška in sovjetska vlada obvezali, da se

ne bosta mešali v medsebojne notranje zadeve.

Glede dovolitve novih kreditov Rusiji mislijo ameriški finančni in bančni krogi, da bi morale Zedinjene države iti Rusiji na roko, čeprav še ni odločeno, v kakšni obliki naj se krediti dovolijo.

Vsi sporazumi bodo sklenjeni v obliki splošnega ameriško-ruskega dogovora. Washington, 8. novembra. d. Po svojem prvem sestanku s predsednikom Rooseveltom je sovjetski ljudski komisar za zunanje zadeve Litvinov sprejel novinarje in jim izjavil, da sedaj ne preostaja ničesar drugega, nego da se legalizira stanje, ki že obstoja med obema državama. Rusija in Zedinjene države se nista nikoli borili druga proti drugi in tudi si ni mogoče misliti, da bi prišlo v bodoče med njima do kakega večjega spora.

Vlada Vajde Voevoda v krizi

Naraščajoča opozicija proti sedanjemu režimu v Rumuniji — Možnost vladne krize v najkrajšem času

Bukarešta, 8. novembra. d. Odločitev o nadaljnjem obstoju vlade Vajde Voevoda bo bržkone padla že v prihodnjih dneh. Na Sedmograškem pripravljajo pristaši Mania ločitev od sedanjih prijateljev, v starih pokrajinah pa nastopa voditelj agrarcev Mihalake proti ministrskemu predsedniku. Mihalake stremi po čim večjem izenačenju vrednosti leja s padlimi cenami žita in je zato tudi proti pariškemu dogovoru finančnega ministra z inozemskimi upniki, kakor tudi proti ugotavljanju rumunske plačilne sposobnosti po tujih strokovnjakih, ki je s tem v zvezi. Nadalje zahteva izpolnitev nezadostnega konverzacijskega zakona, za kar pa manjkajo vsi finančni pogoji. Ta važna vprašanja so bila predmet večurne razprave na včerajšnji audienci ministrskega

predsednika Vajde Voevoda in finančnega ministra Madgeara pri kralju Karolu v Sinaji. Kakor zatrjujejo poučeni krogi, je kralj napravil svoje nadaljnje zaupanje v sedanjo vlado odvisno od pogojev, ki se združujejo v vprašanju, ali more vlada vzdržati red v notranjosti ter dejansko zboljšati državne finance, ne da bi trpel inozemski kredit. Kakor je bilo že javljeno, so se po avdienci zbrali v salonskem vozu predsednika vlade k seji vsi v Sinaji navzoči ministri razen Titulescu.

Položaj je zelo napet in nejasen, odločitev pa je tembolj potrebna, ker se 15. novembra sestane parlament in se morajo dojeti razmere razčistiti. Odstop sedanje vlade bi bil istoveten z izpremembo režima, kar bi imelo za neposredno posledico razpust parlamenta in razpis novih volitev. Na nasledstvo reflektirajo stari liberalci z Duco na čelu, ki pripravljajo za otvoritev parlamenta veliko manifestacijo svojih pristašev v Bukarešti, da prisili vlado k odstopu. Poučeri krogi zatrjujejo, da se morajo nastopstva med kraljem in Duco, voditeljem starih liberalcev, v resnici smatrati kot poravnana.

Sestanek Narodnega predstavništva

Beograd, 8. nov p. Jutri dopoldne se sestane senat in Narodna skupščina k rednemu zasedanju, ki bo otvorjeno s čitanjem kraljevega ukaza. Ob zborničnosti nato določili dnevni red za prihodnje seje. Popoldne se sestane klub senatorjev in klub narodnih poslancev JNS, d razpravljata o programu zasedanja

literature, če si obenem predočujemo, kako malo se je v tem pogledu storilo pri nas.

Prav je, da spoznamo svoj greh in svojo zamudo, dokler jo je mogoče popraviti. Doba petnajstih let ni tako dolga, da bi bilo izginilo iz spomina sodobnikov že vse gradivo, iz katerega naj se zgradi spomenik našega prerorenja. Še so žive priče, še niso vsi akti izgubljeni. Treba pa je mož, literatov in znanstvenikov, ki bi vzeli delo v roke. Treba je, da se vendar enkrat najde avtoritaro mesto, ki bo prevzelo dolžnost ohranitve in popularizacije naše narodne zgodovine.

To se nam je zdelo potrebno povedati za petnajsto obletnico naše narodne svobode.

B. Borko:

Čehi in Slovaki

Vprašanje narodnega edinstva — Kako je rešeno jezikovno vprašanje — Boj med starim in novim — Prodiranje Čehov na Slovaško

Poleg manjšinskih problemov imajo Čehi kot državo ustvarjajoči narod še neko vprašanje, ki so zanj prevzeli z osvobodjenjem moralno in zgodovinsko odgovornost: slovaško vprašanje.

V stališču nasproti temu problemu sta se v teku časa razvili dve skrajnosti, izmed katerih je prva najmanj pomembna. So ljudje, ki se jim vsa problematika s čudovitih lahkoto zgoščuje v nekoliko vohilnih fraz; le-te pač silno bobne, a nimaže žive in konkretne vsebine. Ti ljudje si zamišljajo češkoslovaško edinstvo kot petrificirano in splošno formulo in dopuščajo slovaško vprašanje le v pogojno kot tehnični izraz za nekatere slovaške regionalne zadeve. V tem smislu obstoje tudi moravsko ali šlesko vprašanje. Tako stališče je v manjšini in nima vpliva na potek stvari. Večina preudarnih pristaev narodnega edinstva vidi v slovaškem vprašanju več kot regionalno zadevo, namreč počasno organsko nastajanje češkoslovaškega narodnega edinstva, ki ga je treba pospeševati z zelo razumnimi in premissljenimi ukrepi. Tej odlični večini leži to vprašanje na meji med upravnimi in psihološkimi problemi mlade republike, predvsem pa ji je to psihološko vprašanje.

Skrajnost, ki je do neke mere res pomembna, so slovaški avtonomisti. Le-ti so čez mero napeli boben slovaškega vprašanja in nanj nemilo tolčejo že dolga leta. Njim se zdi to vprašanje najvažnejše in najbolj preče.

O slovaškem vprašanju obstoje že cela literatura, zlasti po revijah razmetanih razprav, člankov in polemik. Dokazano je, da bi dosledna avtonomija samo oslabilo Slovaško: gospodarski statistiki navajajo neovrgljive številke, ki jih ne nameravam citirati, čeprav so mi pri roki, ker se omejujem samo na kulturno plat problema.

Govoril sem z nekaterimi intelektualci avtonomisti. Svoje osnovno stališče so formulirali v dve zahtevi: Čehi naj priznajo Slovake kot narod, slovaški jezik pa bodi kot samostojen jezik enakopraven v vsej republiki, a na Slovaškem edin uradni jezik. K temu nekoliko opazki:

Odveč bi bilo navajati dokaze za etnično edinstvo Čehov in Slovakov. Vprašanje pojma »narod« sodi tudi v odnosu med Čehi in Slovaki v politično metafiziko in je za stvarno državno življenje toliko časa nevažno, dokler si Slovaki sami nadevajo značaj in vlogo državnega naroda in dokler ne vidijo v sebi narodne manjšine, kakor so v republiki Nemci ali Madžari. Sicer pa so avtonomisti samo del slovaške politične množice; drugi Slovaki, med njimi tako pomembne osebnosti, kakor so dr. Hodža, dr. Šrobár in cela vrsta drugih, tudi mlajših slovaških intelektualcev, zastopajo načelo organskega narodnega edinstva. Vprašanje se bo rešilo in se že rešuje po neki, takim vprašanjem imanentni naravi: Slovaki so kot narod ali karkoli že postali bistven in sestaven del državo ustvarjajočega naroda, ki nasproti etničnim manjšinam in nasproti inozemstvu predstavljajo legalno in stvarno obstoječo enoto. Kako naj se uredi interni odnos med deli te enote, je baš vprašanje politične psihologije in v nji so Čehi kot zrel in vseskoz demokratičen narod dovolj izkušeni in preudarni. Treba je samo, da tudi slovaški deležnik prispeva svoje najboljše k rešitvi tega delikatnega vprašanja, ki pa mu novejša politika avtonomistov žal ne daje zadostne jasnosti in nedvoumne opredeljenosti.

Drugače je z jezikovnim vprašanjem. Očitno je, da so med slovaškimi in češkimi jezikom malenkostne in za praktično razumevanje docela brezpomembne razlike. Med osrednjimi in obodnimi narečji vsakega naroda so mnogo vidnejše razlike, kakor so med češkimi in slovaškimi književnim jezikom. Današnja slovaščina je bila proglašena za poseben književni jezik še le pred dobrimi osemdesetimi leti po zaslugi Ludvika Štura in njegovega kroga, medtem ko so nekateri ugledni Slovaki, n. pr. Kollar, Šafařík in drugi, pisali češko, črpaajo iz češke literarne tradicije. Kdor razume češko, lahko brez težave čita slovaško; nekdo je našel samo 15% različnih besed v besednem zakladu slovaškega jezika, vse drugo so prapovpisne in neznačne slovniške razlike.

Navzlic tej skrajni sorodnosti obeh književnih jezikov, sorodnosti, ki je slovaško, besedno in po ritmu jezika mnogo tesnejša kakor je sorodnost slovenskega in srbskohrvaškega pismenega jezika, so Čehi kot dobri politični psihologi rešili to vprašanje tako, da Slovaki nimaže stvarnega povoda za pritožbe. Pri nas se širijo vesti o nekem jezikovnem »zatriranju« Slovakov, o prodiranju češčine na Slovaško in podobno. Kdor jim verjame, naj se potruži na Slovaško: to bo ozdravilo najbolj nevernega Tomaža. Vsi javni napisi na Slovaškem so samo slovaški. V petih dneh, ki sem jih preživel med Slovaki, sem trdovratno iskal dokazov, da se slovaški jezik vidno zapostavlja; zaman. Kjerkoli se pismo kaže država s svojim upravnim aparatom in z vsemi drugimi atributi, se kaže skoraj izključno v slovaških slovniških oblikah, v slovaškem besedišču. Rešitev jezikovnega vprašanja se zdi, če ne idealna, pa vsaj skrajno zadovoljiva; dvojezičnosti med češkimi in slovaškimi jezikom kajpaj ni, ker bi spriču preočitne podobnosti bila absurdna, vendar se češki jezik povsod na Slovaškem široko-

srčno umika svojemu, z značajem pismenega jezika zaznamovanemu slovaškemu narečju. Najbolj verjetno je, da se avtonomisti boje zedinjevalnih teženj, ne pa sedanjega stanja, čigar ugodnosti ne morejo resno zanikati. Jezikovno zedinjenje je namreč zelo mogoče, ker ima svojo tradicijo v razmerah pred letom 1848 in bi pomenilo nekaj povratek k stanju pred Šturjom. Vendar nihče ne misli na kakršnekoli nasilne ukrepe. Prav tiste dni so praški listi približili neko izjavo prezidenta T. G. Masaryka, ki je dejal med drugim: »Narod je jezikovno kaj drugega kakor kulturno... Slovaki imajo svoje narečje v vsej državi ustavno zagotovljeno. Sprejemam dejstvo, da hočejo za razliko od Kollarja in Šafaříka pisati in govoriti v svojem narečju. Bog z njimi, naša ustava jim za to jamči.«

Ta širokoprčnost in jezikovno vprašanje je prepričevalen argument proti avtonomistom, ki pod krinko strahu za jezik zasledujejo druge smotre. Odnos Čehov do slovaškega jezika kaže češko superiornost v politični psihologiji: vidovita, v svojih ukrepih preventivna zedinjevalna politika pač ne dirja s konjskimi kopiti preko cvetočih gred, marveč previdno hodi po stezah, kjer ničesar ne podirje in ne uničuje. Če danes se opaža, da se slovaški razvoj preusmerja. Slovaška univerza ni v Turčianskem Sv. Martinu, kulturnem središču predvojnega slovaštva, marveč v Bratislavi. Dnevnik izhajajo v Bratislavi in v Košicah. Večje mesto zmaguje nad idilo manjšega in ves sij svetomartinske tradicije ne more zadržati tega procesa. Turčiansky Svetý Martin simbolizira kmečko podlago slovaškega preporeda; v Bratislavi, v Košicah in drugod nastaja slovaštvo inteligence in meščanstva. Narod, ki prej skoraj ni imel svoje inteligence in meščanstva, je z narodnim osvobodjenjem postal tudi socialno v novo razvojno stopnjo. Priliv novih narodnih plasti, prodor novih vredcev gospodarske in socialne energije mora odmevati tudi v kulturnem življenju. Na Slovaškem se danes vsepovsod »uti kvas novega časa, in to je tisto, proti čemur se zbirajo konzervativne sile in kar moti zlasti one, ki vodijo kmečki življ. Kmečka središča, ki jih predstavljajo duhovščina z nezadovoljnimi inteli-

genti, se upirajo najbolj trdovratno. Sožitje s Čehi prinaša v deželo nekaj novega, doslej neznanega; vzklikajo novi problemi, kažejo se nove naloge. Cirkulacija kulturnih struj spominja na fizikalni pojav kroženja lažjega in težjega zraka. Na Slovaško prodirajo zdravnejše in naprednejše struje; stare, nasičene se dvigajo in odhajajo. Manj razviti narod je prišel pod vpliv bolj razvitega. Čehi že s samim sožitjem s Slovaki kulturno in materialno dvigajo slovaštvo, pospešujejo njegov razvojno tempo, silijo ga k novim očitostim, — poganjajo ga tudi tedaj, ko ga nočejo.

Danes je še vse v kontrastih: preteklost in sedanost sta preveč izprekrižani, ni pregleda. V mestih se slovaški elementi, vidno podprt s tu naseljenimi Čehi, bori zoper Madžare, Nemce in Žide. Brez Čehov bi bil komaj kos temu žilavemu prodiranju v gospodarske postojanke onih, ki so prej edini obvladovali mesta na Slovaškem. Samo svobodna država je mogla na Slovaškem socialno sprostiti in dvigniti cele sloje, ki se v prejšnjih razmerah ne bi mogli preriti kviku. To izpreminja narodnostno, a tudi gospodarsko strukturo mest in vpliva od tod na podeželje.

Naseljevanje Čehov med Slovaki ni torej zlo, kakor ga skušajo predočiti avtonomisti, marveč je zelo dobra pot k narodni preobrazbi Slovaške, ki je laično preprežena s tujerodci. Slovacom se ni bati, da bi jim Čehi vzeli njihovo svojstvenost: množica Čehov se je že poslavila in se morajo danes truditi, ko govorijo svoj jezik. V redakciji košičkega dnevnika »Slovenský Vychod« sede Čehi in pišejo slovaško! Problem torej ni jezikovni, težišče je v nacionalnih in gospodarskih vprašanjih in tu je sodelovanje Čehov pozitivno za slovaški napredek.

Madžarske ponudbe Slovacom

Praga, 8. nov. g. Vodja slovaških avtonomistov pater Hlinka objavlja danes v glasilu češkoslovaške katoliške ljudske stranke »Lidových Novin« senzacionalen članek o madžarskem rovarjenju proti nedotakljivosti češkoslovaške republike. Pater Hlinka trdi, da ima v rokah predlog madžarske vlade, ki ponuja Slovaški avtonomiji in popolno samoupravo, lastno versko in šolsko upravo, pokrajinskega regenta ter slovaške polke s slovaškim službenim jezikom in slovaško zastavo. Ta originalni predlog je prejel dne 25. oktobra v češkem jeziku iz Budimpešte na svoj naslov. Hlinka izjavlja, da Slovaki od Budimpešte ne morejo sprejeti niti pravice, niti darov, niti avtonomije.

Anglija in razorožitev

Angleški zunanji minister John Simon o razorožitvenih pogajanjih in o evropskem sodelovanju v locarnskem duhu

London, 8. nov. d. Včeraj se je pričela v spodnji zbornici razprava o razorožitvenem vprašanju, ki jo je uvedel zunanji minister John Simon z daljšim govorom. Najprej so člani vlade odgovarjali na razne interpelacije. Izjava zakladnega kancelarja, da v Washingtonu ni bil dosežen končni sporazum o ureditvi vojnih dolgov, da pa je predsednik Roosevelt pristal na zmanjšano plačilo zapadlega obroka, je vzbudila splošno odobravanje. Istotako tudi izjava, da bo Anglija odpovedala carinsko premirje, kakor so to storile že mnoge druge države. Nekoliko bolj napeto je postalo ozračje, ko je eden izmed poslancev interpeliral zunanjega ministra zaradi aretacije angleškega novinarja Panterja v Monakovem. Zunanji minister John Simon je na kratko sporočil, da je nemški zunanji minister Neurath 4. novembra izjavil angleškemu poslaniku v Berlinu, da odredba o izgonu Panterja ni bila izdana, zaradi česar se more vsak čas vrniti v Nemčijo. Proti Panterju tudi ni bila vložen nobena obtožba.

Takoj nato je prešel zunanji minister John Simon na razorožitveno vprašanje in je priznal, da je položaj v tem pogledu sicer resen, vendar panika nikakor ni upravičena. Prizadevanja angleške vlade v vprašanju razorožitve so bila stalno odkritostna. V postopanju predsedništva razorožitvene konference ni bilo ničesar, kar bi upravičevalo korak Nemčije. Razgovori med zastopniki Velike Britanije in drugih držav niso predstavljali nobene zlohotne zarote, temveč so se vršili na poziv konference same. Treba se je zamisliti v misljenje Nemčije, je dejal John Simon, da se razume, kakaj je pokazala toliko nerazpoložena. Zavičevanje odločitve je moralo napraviti Nemčijo čim dalje bolj nestopno in imeli smo toliko zdravega razuma ter velepotenznosti, da smo priznali, da se nad tem ni treba čuditi. Čeprav ni resnično, da se je razorožitev Nemčije izvršila na podlagi mirovniških pogodb pod pogojem, da mora priti naglo do splošne razorožitve v določenem času, je jasno, da se mora smatrati na podlagi mirovne pogodbe in Clemenceaujevega pisma razorožitveni Nemčije kot prvi korak k splošni razorožitvi in da priznavajo mirovne pogodbe, da zahteva vzdrževanje miru zmanjšanje oborožitve na najnižje mero, ki je združljiva z nacionalno varnostjo in izvajanjem mednarodnih obveznosti.

Zunanji minister Simon je zatem navedel vse, kar je storila Velika Britanija za mir in v dobro Nemčije, ter je poudarjal kot nedvomno, da so gotovo nedavno podane izjave zastopnikov Nemčije otežkočile naloge mednarodne razorožitve. Prav tako ni dvoma, da bi bili največji stvarni prispevek k obnovi zaupanja v Evropi mednarodni dogovor o oboroževanju, ki bi ga podpisala tudi Nemčija.

Glede na največje dogodke je izjavil John Simon, da mora vsakdo z zadovoljstvom odobravati zblizanje Italije in Francije. Naša glavna skrb veča nadaljnemu delu za razorožitev ki je zaradi postopanj Nemčije toliko trpelo. Glavno vprašanje politike je, kako bi se moglo spraviti v sklad zahteva Nemčije po enakopravnosti in želja Francije po varnosti. To je zelo zapleteno vprašanje. Na eni strani

obstoja spomin na invazijo iz njega izvirajoča bojazen, na drugi strani pa spomin na poraz v zvezi s čustvom ponižanja in zagrenjenosti. Ali se more reči, da bi eno izmed teh čustev ne bilo naravno in da bi ga ne občutili v Angliji v istih okoliščinah? Jaz bi tega ne dejal.

Mi smo se izrekli kot absolutni pristaši Društva narodov, ki je najboljše razpoložljivo sredstvo za mednarodni mir. Svojo ogromno moralno avtoriteto uporabljamo na ta način, da ne bomo sklepali posebnih tajnih zvez z nobeno državo proti kakim drugim državi, temveč da bomo delali za mir in prijateljstvo med vsemi državami.

John Simon je nato govoril tudi o locarnski pogodbi, pri čemer je poudarjal, da ni bila sklenjena nobena zveza med Veliko Britanijo in Francijo proti Nemčiji, temveč čisto defenzivna pogodba v okviru pakta Društva narodov, ki ga samo izpolnjuje. Locarnska pogodba prispeva k stabilizaciji evropskih sil in njen vpliv v tej smeri še ni izčrpan.

Glede na možnost, da bi Nemčija v bodoče preklicala svoj izstop iz Društva narodov, je John Simon izjavil, da je treba uporabiti vsako priliko, da se vzdrže stiki z Nemčijo kakor z vsako drugo podpisnico locarnske pogodbe.

Anglija vztraja na locarnski pogodbi

Najbolj značilna poteza snočnje razprave o razorožitvenem vprašanju v angleški spodnji zbornici je bila ta, da so voditelji vseh strank podprli izjavo zunanjega ministra Johna Simona, da bo Velika Britanija vztrajala na locarnski pogodbi. Vsi so se izjavili proti politiki izolacije. To soglasno poslanske zbornice je tolmačil zunanji minister tudi v odstavku, da je vsa Velika Britanija z vsemi svojimi strankami, prepričana, da je treba predvsem prepričati ponovno oborožitev tako doma kakor drugod.

Posebno važnost pripisujejo politični krogi tudi govoru, ki ga je imel Austen Chamberlain o locarnski pogodbi, Chamberlain je bil zunanji minister v času, ko je bila locarnska pogodba sklenjena. V svojem govoru je dejal med drugim: »Trdno sem prepričan, da je podpis locarnske pogodbe pri priči odpravil napeto prejšnjih let. Prav tako pa lahko računamo na izboljšanje sedanjih razmer. Če bomo lojalno za to pogodbo in če bomo na njej vztrajali. Ključ miru bo v naših rokah, dokler bomo lojalni in dokler bo naša dežela lojalna napram svojim obveznostim. Le na tej podlagi je mogoče zgraditi spravo med Francijo in Nemčijo in ustvariti stalni mir na evropski celini.«

Vodja avstrijskih monarhistov pomiloščen

Dunaj, 8. nov. d. Predsednik Miklas je pomiloštil vodjo monarhistične stranke polkovnika Gustava Wolfa ki je bil obsojen na leto dni zapora zaradi veleizdaje. Polkovnik je po prevratu opetovano na stopil proti republikanskemu režimu v Avstriji. S pomiloščenjem so mu vrnili tudi častniški čin in pokojnino.

Od parlamentarizma v stanovski sistem

Nacionalni italijanski korporacijski svet razpravlja o končnih načrtih za ustanovitev cele vrste novih centralnih stanovskih organizacij

Rim, 8. novembra. d. Danes dopoldne se je pričelo jesensko zasedanje nacionalnega korporacijskega sveta. Fašistični tisk pripisuje sedanjemu zasedanju velik pomen, ker ima nalogo izdelati definitivni načrt za stanovsko reformo. Korporacijski svet odnoso njegovi odseki so se na več zaporednih zasedanjih bavili s tem vprašanjem, zlasti ša, ker je bila intencija fašističnega režima, da v pričetku drugega desetletja fašistične reformira vse sistem javnega in še posebej parlamentarnega življenja na tak način, da izloči politiko iz socialne in gospodarske strukture, tako da bi postala vlada kot vrhovni politični faktor avtoriteta, ki se je ne bi smeli lotiti niti zastopniki ljudstva, zbrani v novi reformirani stanovski zbornici. Stanovska zbornica bi se v svojem delovanju omejila na urejevanje odnošajev med delodajalci in delojemalci, na ureditev zdav, katere bi ji predložila državna uprava in na delno sodelovanje v državni zunanji trgovinski politiki.

Posamezni odseki nacionalnega stanovskega sveta so v ta namen sestavili celo vrsto načrtov in predlogov, ki so v glavnem nanašajo na število, sestavo in namen novih korporacijskih organizacij. Zastopniki korporacij za industrijo in obrt ter za kmetijstvo so predlagali 21 novih stanovskih organizacij. Delegati trgoveke organizacije so se lotili

v dva tabora. Predstavniki delodajalcev so predlagali 21 novih korporacij, zastopniki delojemalcev pa so zahtevali, naj se osnujejo nove stanovske organizacije gleda na posamezne skupine produktivnih panog. Predstavniki organizacije za pomorsko in letalske transporte so predlagali ustanovitev treh novih korporacij, zastopniki organizacije za transporte na kopnem štiri nove korporacije, predstavniki kreditnih in zavarovalnih zavodov 2 in zastopniki svobodnih strokovnih umetnikov pa so ustanovitev 7 novih korporacij. Na osnovi teh predlogov bo izdelan enoten načrt, po katerem bo kakor vse načrte, novi stanovski sistem v Italiji eloneli na 58 vrhovnih stanovskih organizacijah, ki bodo tudi sorazmerno zastopane v novi stanovski zbornici, ki jo namestava Mussolini ustanoviti ša pred potekom legislativne dobe sedanje poslanske zbornice.

Današnje sejo nacionalnega korporacijskega sveta je otvoril ministriški predsednik Mussolini. Spočetka je svet razpravljalo o trgovinskih sporazumih, ki jih je Italija sklenila v zadnjem času, ter jih je, kakor to določa zakon o sodelovanju korporacijskega sveta pri sklepanju mednarodnih gospodarskih sporazumov iz leta 1930, tudi ratificiral, nato pa je takoj prešel k razpravi o korporacijski reformi.

Minister Göbbels zaslisan kot prič

Izpovedal ni nič konkretnega o požaru v Rajhstagu in opisoval samo borbo proti komunistom

Berlin, 8. novembra. AA. Wolffov urad poroča: Na današnji razpravi je sodišče zaslislalo ministra za propagando dr. Göbbelsa, ki je izjavil, da so ga telefonično obvestili o požaru v parlamentu. Prišel je s kancelarjem, ki je usodnega dne doma večerjal, pol ure po telefonskem obvestilu na kraj požara. Oba sta si bila takoj edina, da gre za komunistični atentat.

Göbbels je nato naštel več primerov, ko so komunisti po storjenih atentatih in umorih skušali zvaliti odgovornost na nacionalne socialiste in celo sklicati v ta namen tako imenovana posebna sodišča, ki so o tem razpravljala — podobno, kakor so to pot napravili v Londonu.

Odgovarjajoč na tozadevno vprašanje, je Göbbels izjavil, da je prepričan, da je dozdevna spomenica voditelja nemških nacionalcev Oberfohrnena potrjena. Misel o razpustu komunistične stranke ni prišla iz vrst nacionalnih socialistov, temveč iz vrst nemških nacionalcev; vlada je bila zmerom edina glede načelnih vprašanj.

Dalje je izjavil Göbbels, da je smešna trditve Rjave knjige, da bi bil on avtor načrta o požaru Rajhstaga, kakor da ne bi imel drugih propagandnih sredstev zoper komuniste. Prepričan je, da komunistična stranka ne samo ni obojejala nasti-

lja, temveč je v njem celo videla najboljšo sredstvo za uničenje političnega nasprotnika.

Glede Torglerja je izjavil Göbbels, da pripada intelektualnim komunistom in da se je znal zmerom spretno skriti za fanatike, tako da mu ni bilo treba priti pred sodišče; toda takšni so v resnici mnogo nevarnejši od drugih komunističnih voditeljev. Na vseh javnih sestankih je Torgler dajal geslo: Udarite po fašistih povsod, kjer jih najdete! Le na sejah državnega zbora je igral vlogo spravičnega človeka. Če je komunistično vodstvo včas izjavilo, da obojja nasilja, niso člani stranke nikdar tega vzeli resno in so slej ko prej izvajali terorizem, ne da bi jih vodstvo izključilo.

Minister je nato odgovarjal na razna vprašanja oboženca Dimitrova o boju nacionalnih socialistov zoper komuniste in socialne demokrate ter v glavnem poudaril, da so nacionalni socialisti ostali zmerom na tleh zakonitosti in da se politični umori, izvršeni pred ustanovitvijo njihove stranke, ne morejo njim naprtiti. Dalje je Göbbels izjavil, da hoče odgovoriti na vsa vprašanja Dimitrova, da ne bi dal inozemskim listom prilike, da se je hotel njegovim vprašanjem izogniti.

Poset grškega vojnega ministra

Atene, 8. novembra. p. Jutri odpotuje iz Aten v Jugoslavijo podpredsednik grške vlade in vojni minister general Kondilis. Spremljali ga bodo trije višji častniki in 36 gardistov. V petek zjutraj prispe v Djevdjelijo. Jugoslovenska vlada mu bo dala na razpolago poseben vlak. V soboto bo general Kondilis prisostvoval v Pirotu odkritju spomenika padlim grškim bojevnikom, ki so pokopani na temkajšnjem pokopališču. Zvečer se odpelje v Beograd, kjer ostane do ponedeljka, ko se vrne v Atene.

Kako se Nemčija militarizira

Berlin, 8. novembra. r. Oficielni krogi sicer ob vsaki priliki ogorčeno zavračajo očitke da se Nemčija skriva oborožuje in pripravila na vojno, toda razni odloki in tajna navodila, ki polagoma prihajajo na dan, dokazujejo, da ti očitki niso neosnovani. Najbolj značilen je v tem pogledu primer nemških plavalnih društev. Človek bi mislil, da so plavalna društva izključno športnega značaja, toda v resnici tvorijo, kakor vse slične organizacije v Nemčiji, matico za vojaško vzgojo mladine in izvršujejo naloge, ki nimajo prav nič skupnega s plavalnim športom. V Nemčiji je okrog 10.000 plavalnih društev. Vsa čiji je okrog 10.000 plavalnih društev. Vsa so organizirana v enotnem savezu pod vodstvom zaupnika režima, ki je izdal naslednja navodila za narodno-obrambno funkcijo plavalnih društev:

Člani vsakega društva so: 1. deca v starosti do 15 let; 2. mladina in starosti od 16 do 21 let in 3. rezerva v starosti od 21 do 33 let. Deška skupina nima posebnih nalog in naj daje društvom v prvi vrsti značaj plavalnih športnih organizacij. Člani druge in tretje skupine morajo absolutno takozvano obvezno leto in splošne vojaške vežbe. Obvezno leto velja za vse člane druge skupine, ki morajo vsako leto izvršiti najmanj naslednje vežbe: 1. Šest nohodov po najmanj 25 km z opremo v teži najmanj 25 funtov, združeno s terenskimi vajami v skiciranju, zavarovanju pohoda, centivju razdalj in slično. 2. Šest celodnevni terenskih vežb. 3. Spominski pohod 25 km. 4. Dvakrat na mesec strelske vaje na vojaških vežbalniščih. Plavanje je obvezno za te člane samo po dvakrat na mesec. Člani tretje skupine morajo vsako leto izvršiti tri celodnevne pohode z opremo, tri terenske vežbe in dvakrat na mesec strelske vaje. Vodstvo teh vežb in vojaških vaj je poverjeno vojaškim strokovnjakom, ki so prideljeni vsakemu športnemu društvu. Če se računa, da ima vsako plavalno društvo samo 100 članov, bo Nemčija na ta način v teku enega leta izvežbala milijon vojakov. Na sličan način se krišjo tudi vse druge določbe mirovniških pogodb, ki zadržujejo Nemčiji vzdrževanje prekomerne armade.

Vprašanje konkordata

Beograd, 8. novembra. p. Kakor poročajo nekateri inozemski listi, si v zadnjem času papeški nuncij v Beogradu g. Pellegrinetti v sporazumu z jugoslovenskim episkopatom prizadeva pospešiti razgovore glede sklenitve konkordata med Jugoslavijo in Vatikanom. Vatikan zahteva svobodno delovanje Katoliške akcije (ki že itak nemoteno deluje, op. ured.), svobodo verskih šol in verske propagande ter je zato pripravil zabraniti duhovščini vsako vmešavanje v politične zadeve in priznati uvedbo staroslovenskega jezika pri bogoslužju. Glede glavnih načel konkordata je baje že dosežen sporazum

Zahteve natakarkjev

Beograd, 8. novembra. p. Kongres natakarkjev je danes zaključil svoje delo in sprejel resolucijo, v kateri označuje svoje glavne zahteve. Predvsem zahtevajo, da se tudi za natakarski stan uvede predpisani delovni čas. Temu primerno naj se uredi tudi odpiranje in zapiranje gostinskih, kavarniških in hotelskih obratov. Za primerno ureditev delovnega časa naj se uvede v večjih obratih izmenjavanje obojba, da posamezniki ne bodo zaposleni preko določenega delovnega časa. Zajamči naj se tedensko najmanj 36 urni odmor, uvede stroga kontrola nad zaščito učencev in ukinejo zasebne posredovalnice za gostilničarstvo, kavarniško in hotelsko oboje. Ob koncu je bila izvoljena uprava novooovsnene enotne organizacije, v kateri so zastopane vse banovine. Nova organizacija bo imela svoj sedež v Beogradu.

Iz zdravstvene službe

Beograd, 8. novembra. p. Z odlikom ministra socialne politike in narodnega zdravlja je postavljen za pristava pri zavodu za zaščito dece in mater v Ljubljani dr. Luka Bežič, dosedaj uradniški pripravnik istotam.

Vodniški tečaj SPD

Osrednji odbor SPD obvešča, da je vodniški tečaj iz tehničnih razlogov preložen na 20. november. Natančnejši spored bo objavljen prihodnji teden v listih.

Vremenski napoved

Zagrebiška vremenska napoved za danes: Oblačno, temperature zmerne. — Situacija včetršnja dne: Velik ciklon prevladuje nad severno Evropo. Visoki pritisk, ki se je stvoril nad zapadnim delom kontinenta, sega tudi v centralne evropske dežele, nad Sredozemskim morjem pa imajo relativno nižji pritisk brez izrazitega značaja. Pritisk je v zapadni Hrvaški splošno padel za 1 do 5 stopinj, drugod je neznačno narasel. Dunajska vremenska napoved za četrtek: Jutrarnja slana na široko. Skoraj povsod prebno jasno, ponekod megleno. Temperatura ne bo padla še bolj.

Naši kraji in ljudje

Nj. Vel. kralj na proslavi stoletnice gimnazije v Kragujevcu

Vladar prihaja v Kragujevac, spremljan od mestnega župana in članov vlade. Prebivalstvo mu prireja navdušene ovacije in ga obsipa s cvetjem

Šumadinka v narodni noši nudi kralju in dobrodošlico kruha in soli

za dela v Splitu po svojih prispevkih pasivna, jo je morala dotirati s potrebnimi sredstvi centralna uprava. Zaradi tega znaša proračun splitske borze 700.780 Din, proračun centralne uprave pa 1.561.931 Din. Na podlagi resolucije, ki je bila sprejeta na plenarni seji širše konference vseh javnih borz dela v Zagrebu lani v decembru, so bile izvedene spremembe v upravi teh ustanov. Centralni odbor za posredovanje dela v Beogradu tvori sedaj 15 članov, in sicer po en predstavnik posodajalcev in delavcev, ki sta delegirana od podjetniških in delavskih zbornic iz središč vseh javnih borz, nadalje po en predstavnik centrale industrijskih korporacij in

centralnega tajništva delavskih zbornic v Beogradu ter predstavnik glavne kontrole. Predsednik centralnega odbora je višji svetnik ministrstva socialne politike dr. Mario Krmpotić, ki je obenem tudi upravnik centralne uprave za posredovanje dela. Po spremembah v centralni upravi javnih borz dela so tudi posamezne borze dobile nove uprave, pri podružnicah pa so bili izmenjani nadzorni odbori. Nove predsednike javnih borz dela so predložile banke uprave, dočim so bili člani uprav predloženi od delavskih zbornic in od delodajalskih korporacij. Predsednik ljubljanske borze dela je, kakor znano, dr. Ivan Karlin.

Dobrodelna društva in jetični siromaki

Mnogo dobrodelnih društev, malo dobrih del — Primer iz Beograda

Ljubljana, 8. novembra. Jesen in zima prinašata mnogim posebnim razvedrila, razne zabave in praznike, med reveži pa se še bolj ko v ostalih letnih časih razkošati pomanjkanje in bolezen. Premožnim prinaša sedanja doba veselje, reveže pa goni v smrt. O tem vedo največ povedati v mestih protituberkulozni ambulatoriji. Ambulatoriji se udeležujejo po skromnih proračunskih možnostih, po proračunskih možnostih pa se tudi vedno večje število revežev upira smrti. Javne zdravstvene ustanove lahko nudijo revežem le majhen del od tega, kar bi bilo potrebno, in kar nudi medicina v obrambo življenja in za zatiranje nevarnih bolezni. Težka je služba zdravnika v protituberkulozni ambulatoriji. Vsak dan prihaja več jetičnih revežev in zdravnik natančno ve, da jim lahko nudi samo malenkost od tega, kar bi jih še moglo rešiti smrti. Znanost je dala toliko sredstev, a proračuni so od njih prečrtali veliko večino. Pa ko bi tudi proračuni dovolili nekaj več zdravil, bi revežem še vedno manjkalo najvažnejše: zadostna hrana in topla obleka.

Protituberkulozna liga za Beograd, Zemun in Pančevo je dala 9000 Din. društvo za odpravljanje prosjačenja 600 Din, društvo za čuvanje narodnega zdravja 3600 Din, Kolo srbskih sestor 2400 Din, eno židovsko žensko društvo 1200 Din, drugo židovsko žensko društvo 350, kolo dobrodelnih železničarskih soproj 500, društvo »Srpska majka« 200 Din, Rdeči križ za 500 Din. Vsi skupaj so odboru dali proračun od 45.710 Din. Da ne bi bilo pomote, je treba naglasiti, da je to letni proračun, iz katerega se dobi mesečni iznos od 3810 Din, ali dnevna pomoč 127 Din. Z drugimi besedami povedano, je dobrodelnost prestolnice v Zemunom in Pančevom vred porabila svojim jetičnim revežem 127 Din dnevno. Protituberkulozna ambulanca pa ima toliko bolnikov, da bi na posamezno odpadlo od te skupne pomoči vseh dobrodelnih društev le po nekaj par...

Tako je bilo z dobrodelnimi društvi v Beogradu in podobno bo tudi po drugih mestih. Odbori dobrodelnih društev zbujejo, vsak odbor in vsaka odbornica pride do besede, tiskajo se proglasi, sestavljajo nabiralne pole, prireajo se tudi razne zabave, da bi se apeliralo na dobra srca, ko pa pride do obračuna in proračuna, pa ostanejo proračunske možnosti za reševanje življenja stoterih in tisočih take, kakršne so bile poprej. Zima bo prinesla rodostne in slovesne praznike, božična drevesca se bodo šibila pod srebrno ovitimi slaščicami, ki so dražje od ampul kalciuma za injekcije proti tuberkulozi. Dragi bonbonov bo v izobilju, injkcij kalciuma pa ne morejo dobiti reveži v mnogih javnih ambulancah, ker ni proračunske možnosti.

Uspeh slovenskega umetnika v Zagrebu

Franc Pavlovec na razstavi Treh — Reprezentativna razstava hrvatskega slikarstva v Ljubljani

Ljubljana, 8. novembra

Kakor je »Jutro« že zabeležilo, so v nedeljo otvorili v zagrebškem Umetniškem paviljonu razstavo znamenite zagrebške slikarske skupine Treh, katere se razen članov te skupine Babića, Becića in Mišjeja med gosti udeležuje tudi slovenski slikar France Pavlovec; poleg njega sta kot gost razstavila še znani sodobni poljski grafik Skoczylas in pa istrski slikar A. Motika. Skupina Treh razstavlja v Zagrebu vsako leto in otvoritev njih vsakokratne razstave je vedno kulturni in družabni dogodek prvega reda. Letos se je otvoritev zaradi navzočnosti kraljice Marije v Zagrebu, vsled česar je najbolj reprezentativni del občinstva izostal od otvoritvene svečanosti, izvršila na manj pompoznen način kakor običajno, dasi je bil na razstavo prvi dan mnogo večji naval kakor prejšnja leta. Razstavljalci so prvi dan že kar obupali, da bo kaj uspeha. Na razstavah skupine Treh je običaj, da se že kar prvi dan notira gromotni uspeh, po otvoritvi pa tokrat ni bilo nobenega kupca. Gmotni obrat se je na razstavi pričel šele naslednji dan in France Pavlovec je bil prvi med umetniki, ki je kaj prodal. Industrijalec dr. Flögel iz znane, stare zagrebške rodbine, ki je v Zagrebu lastnik ene najznamenitih umetniških zbirk, je kot prvi kupil njegov »Polhovgradec«. S tem se je odprl uspeh razstave in Pavlovec uspeh na nji. Za tem je prodal še nekaj svojih del in mirne duše lahko zapišemo, da je Pavlovec pri zagrebškem umetniškem občinstvu, ki je sicer precej razvijeno — saj je Zagreb z Meštrovićem in z akademijo Meka jugoslovske upodabljaljoče umetnosti — tako uspeh, kakor ni pred njim še noben slovenski slikar.

France Pavlovec je kakor dober del drugih slovenskih slikarjev — G. A. Kos, Jakac, Stiplovec, Pirnat, brata Vidmarja, Mežan, Pregljeva, Maleš, izmed najmlajših Mihelič, Sedej, Didek, Klemenčič, i. dr. — izšel iz zagrebške umetniške šole, ki jo med razstavljalci predstavlja profesorja Babić in Becić. Kakor na vseh drugih kulturnih območjih, tako se tudi v slikarstvu vsa leta po vojni bije med Zagrebom in Ljubljano nekakšen konkurenčni boj. Tu di v mlajši slovenski slikarski generaciji še zmerom prevladuje vpliv Dunaja, na katerem so se naši umetniki in naši umetnostni kritiki učili doslej, in zagrebška šola je pri nas ostala doslej nekam nepriznana. Kakor druge umetniške stroke — vzemimo v misel samo naše gledališče — si tudi slovensko slikarstvo doslej ni moglo odpreti poti do Zagreba, kaj šele do Beograda. Izmed slovenskih slikarjev sta doslej razstavljala v Zagrebu samo Jakopič — o priliki svoje šestdesetletnice — in Jama, pa v hrvatski javnosti nista našla odmeva, kakršnega zasluži njuno delo. Pavlovec je zdaj slovenski umetnosti odprl pot med Hrvatse in Srbe. Njegovo delo, ki

pri slovenski kritiki in slovenski javnosti doslej še ni našlo resonance, kakršno zasluži, je v Zagrebu in v Beogradu že zdavnaj cenjeno, kakor mu gre. Beogradska umetniška skupina Oblik ga je že nekajkrat vabila na svoje razstave, toda kakor živi Pavlovec bolj paleti in platnu kakor pa svojemu življenjskemu uspehu, tako se tem vabilom ni utegnil odzvati. Letos je dobil iz Zagreba dvojico povabil na razstavo: od socialno-revolucionarnega kluba Zemlja, katere najvidnejši predstavnik je Krsto Hegedušić, in od skupine Treh. Pavlovec se je odzval drugemu povabilu, razstava Zemlje je bila medtem preložena na poznejši čas. Obe zagrebški skupini sta se potegovali tudi za udeležbo znamenitega belgijskega slikarja, Flamca Masereela. Po raznih politično in umetniško diplomatskih posredovanjih je Masereel odrekel in namesto njega je skupina Treh, ki na svojih rednih razstavah vsako leto predstavi jugoslovenski javnosti tudi kakšnega odličnega inozemskega slikarja, pridobila Skoczylasa, ki velja za najboljšega poljskega grafika. Frans Masereel bo v doglednem času razstavil v Zagrebu sam. Po vsem tem ne bo težko razumeti, da je bilo že samo vabilo, tembolj pa še uspeh na razstavi za Franceta Pavlovca odlikovanje, kakršnega še ni bil izlepa deležen kakšen slovenski slikar.

S Pavlovcem pa je v Zagrebu dosegla uspeh tudi slovenska umetnost in slovenska kultura vobče. Kar se izmene kulturnih dobrin tiče, vlada med Ljubljano in Zagrebom še zmerom nekakšen hladen nesporazum. Dober omen te razstave je, da so med Pavlovcem in slikarji — v celih jih je razstavil deset — doživela največ dopadajenja med občinstvom prav tipično slovenske. In najbrž smemo upati, da bodo temu našemu prvemu uspelemu gostovanju med Hrvatse sledila še druga in da bomo v kulturnem življenju kmalu prišli do plodnejših medsebojnih stikov, kakor so obstajali doslej.

V Zagrebu bo razstava trajala do 25. t. m., potem pa pride, kakor je že sklenjeno, kompletna in izpopolnjena v Ljubljano. V Jakopičevem paviljonu bo, kakor je doslej predvideno, slovesno otvorjena dne 6. decembra zvečer in bo ostala odprta do božiča. Aranžiral bo razstavo v Ljubljani prof. Ljuba Babić, ki bo prispel v ta namen že nekaj dni prej, razen razstavljalcev pa se nam za takrat obeta obisk tudi nekaterih drugih najodličnejših predstavnikov hrvatske umetnosti in kulture. Ljubljana bo razstavo prav gotovo sprejela prav tako dostojno, kakor jo je Zagreb. Pri

Pri razdraženih živcih, glavobolu, nespamju, utrujenosti, pobitosti, tesnobo, imamo v naravnih »Franz Josefovica grenčici domače sredstvo pri roki, da največja razburjenja, ki imajo svoj vzrok v slabi prebavi takoj preženemo. Sloviti zdravnik priznava, da učinkuje »Franz Josefovica voda« sigurno tudi pri ljudeh višje starosti. »Franz Josefovica voda« se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in vseh specerijskih trgovinah.

Motnje v radiu

Ljubljana, 8. novembra

Dravska direkcija pošl in telegrafov razglašala: Te dni je bila izrečena pred sodiščem — najbrže kot prva v vsej naši državi — sodba proti motilcem radija na podlagi določil § 213. k. z. Radijska kontrola, ki si je nadela nalogo, da išče radijske motilce in da pobija motnje v radiu, je namreč prijavila sodišču več oseb, ki niso na opozorilo in poziv te kontrole opremili svojih motilnih elektronprav z zaščitnimi pripravami zoper motnje. Na podlagi teh prijav je nato sodišče v zadevah razpravljalo in izreklo v smislu določil § 213. k. z. sodbo, s katero sta bila obsojena dva motilca na denarno globo po 420 Din ali na 7 dni zapore, dva nadaljnja motilca na denarno globo po 120 Din ali na 2 dni zapore, vsi štirje pa gojno za eno leto. Mimo tega morajo poravnati vse sodne stroške in v roku enega meseca svoje motilne elektro-naprave blokirati. Ostali motilci so bili oproščeni, ker so dokazali, da so svoje elektro-naprave medtem zaščitili.

To razglašamo zato, da bo občinstvo opozorjeno in da bo brez pritiska iz lastne volje svoje motilne elektro-naprave blokiralo, odnosno brez pritiska ugodilo vsakemu pozivu, ki ga je že prejelo ali ki ga bo še prejelo od državne radiokontrole odnosno od dravske direkcije pošl in telegrafov za blokiranje motilnih elektronprav ter se tako izognilo posledicam kazenskih sankcij. Pri tej priliki opozarjamo noviče, da bomo morali postopati proti radiomotilcem po novem zakonu o radiu še ostreje in da jim utegnemo narasti mimo sodnih stroškov tudi še precejšnji stroški za komisijo, ki bi eventualne ugovore radio-motilcev pri njih samih priskovala.

Blizu 13 milijonov za borze dela

Novo uprave javnih borz dela. — Proračuni posameznih borz.

Ljubljana, 8. novembra

V naši državi je 6 javnih borz dela, in sicer v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Novem Sadu, Sarajevu in Splitu. Te javne borze imajo 25 podružnic, centralni odbor za posredovanje dela in centralna uprava borz pa sta v Beogradu. Za ugotovitev proračunov za leto 1933 je poslužilo povprečje vplačanih prispevkov za javne borze dela v letih 1929, 1930 in 1931. Vsa ta vplačila dajajo 12.720.294 Din in predstavljata ta iznos sredstva za budžetiranje ustanov za posredovanje dela v letošnjem letu. Na posamezne javne borze dela je proračunovska skupna vsota porazdeljena takole:

Na javno borzo dela v Zagrebu odpade 3.547.151 Din, na borzo dela v Beogradu 2.497.796 Din, na borzo dela v Ljubljani 2.011.454 Din, na borzo v Sarajevu 1.431.824 Din, na novosadsko borzo 1.388.256 Din, na splitsko borzo 580.780 Din, na centralno upravo za posredovanje dela v Beogradu 1.273.029 Din ter 408.902 Din od čistih dohodkov centralne uprave. Ker je javna bor-

Rojaki v Ameriki za žrtve poplav v stari domovini

Nedavno smo objavili poziv »Enakopravnosti, glasila Slovence svobodomiselnih podpornice zveze k zbiranju prispevkov za poplavljenec v stari domovini. »Enakopravnost« je izrazila tudi nado, da bodo Slovenci, ki so ameriški državljani, izposlovali kako pomoč tudi pri ameriškem Križem križi, ki se je ob velikih nesrečah spominjal tudi drugih narodov širom sveta. Tudi list »Ameriška Domovina« v Clevelandu je že ponovno pozival svoje čitatelje, naj se spominjajo trpečih rojakov v stari domovini. Zadnji apel tega lista navaja tudi naslednje:

Čast in priznanje onim, ki so poslali kako pomoč naravnost svojim sorodnikom Marsikak tisočak dolarjev je odšel v staro domovino v pomoč domačim, ki so izgubili vse, kar so imeli. Žal nam je, ker moramo rojake vedno in vedno spominjati na revščino in nesrečo ljudi v domovini. Mi vemo, da bi naši ljudje radi darovali, toda le preradi na to pozabijo. Mi vemo tudi, da imamo težke probleme v Clevelandu in drugod po slovenskih naselbinah, ki jih moramo reševati z našim razumom in denarjem. Nikdar pa ne smemo pozabiti, da imamo v stari domovini toliko trpečih in naše pomoči potrebnih rojakov. — To pa je zadnji poziv, kajti čas hiti

in bomo zbirko darov zaključili že s 1. novembrom ter odposlali denar banki upravi v Ljubljano, da ga bo ban dr. Drago Marušič, ki je narodnim Slovencem v Clevelandu dobro znan iz vojnih časov, darove razdelil najpotrebnejšim. Mi vemo, da je med 40.000 Slovenci v Clevelandu in med 250.000 v Ameriki sploh na tisoče takih, ki imajo denar, ki delajo in zaslužijo in zaradi tega lahko darujejo. Mi ne prosimo onih naših dobrih ljudi, ki so brez dela, in ki sami ne vedo, kako naj bi se preživljali. Mi prosimo le one rojake, ki imajo denar ter lahko podarijo po 2 ali celo do 20 dolarjev, ne da bi se jim poznalo. Prosili ne bomo več. Prosimo samo še danes za darove, ne za vašo in našo korist, pač pa za tisočere naše trpeče brate, ki zro proti Ameriki v upanju, da jim bodo rojaki pomagali. Trdno smo prepričani, da je slovensko srce še vedno dobrohotno in usmiljeno.

Čitajte tedensko revijo ŽIVLJENJE IN SVET

KULTURNI PREGLED

Koncert učiteljskega zbora v Ljubljani

Sloves, ki ga uživa učiteljski pevski zbor, mu je dovolil, da je le z malenkostno pripravo stopil v ponedeljek pred koncertno publiko v veliki dvorani hotela »Unionac«. Naš agilno učiteljsko, ki se ne plaši nobenih žrtv in truda, je znova dokazala svojo nemajhno ambicioznost. Pevovodja Srčko Kumar vodi svojo hrabro četo, ki mu je zvesto vdana in poslušna, skozl pragozdovne moderne kompozicij in zastavlja svoje vno za časti vredno nalogo, sestaviti vedno nov, sodoben spored vokalne glasbe. To pa je izredno težko, če pomislimo, da večina novjših skladateljev zahteva od zbora skoroda orkestralnih barv in pevске izrjenosti, ki je svoje dni ni obvladala niti najboljši zbor. Za ponedeljski zbor si je pevovodja izbral nič manj kot 17 pesmi, odnosno točk, kajti nekateri so bile izredno obsežne. Da je ta spored predložil, je dokazovala sklepna utrujenost izvajalcev in občinstva in brez škode bi lahko spored reducirali na polovico. Zbor, ki je imel ogromno nalogo, predlatal in vzdržati v tem sporedu, zasluži vse spoštovanje. Ni pa se šuditi, če je palogama obnemogel in ni dal od sebe vsega, česar je zmožen.

Uvodni motet Jakoba Petelina je bila gotovo najslajnejša skladba sporeda in je bila tudi najbolj izvajana. Kot skala trdna

zgradba, rafinirano preprosta, ne postane niti trenutek dolgočasna, ker je napisana tako izredno zvočno in zborovsko, da zavzame vsakogar. Temu veličastnemu uvodu so sledile zborovske skladbe Adamića, Oesterje, Logarja, Matetića, Lajovica, Sivica, Slavenkega in Tajčevića. Ni mi znano, ali je bila Adamićeva »Marija in brodar« izvajana to pot prvič; zaradi preočiteljske distonacije zbora je napravila dokaj medel vtis, odnosno je zvenela znatno drugače, kakor si jo je bil avtor gotovo zamislil. Mihovila Logarja vzklik »Moja zemlja« je lirično - bolešno nastojen in ni mogel pretrpeti. Skladba večjeje formata je Oesterjevo Magnificat za zbor in četveroradni klavir (ki sta ga oskrbovala dr. Danilo Svara in Dušan Marčelja). Asketsko besedilo je našlo prav tako asketsko uglašbitve, ki se namerno izogiba vsaki harmonski pestrosti in se doledno giblje diatonično. Le tu pa tam — tudi namerno — uvede skladatelj znane cerkvene zaključke, ki jih še nekoliko razprede. V splošnem jako koncizno delo, zgoščeno, brez patosa in sentimentalnosti, seveda pa tudi brez vznesenosti in brez religiozne pripravljalnosti, ki veče iz besedila samega. Zborovski stav spreten, mnogokrat recitativčen, klavirski etavek monoton, nabijajoč. Začudo je pevovodja dirigiral celo klavirski

part, pa se vzlic temu pianistoma ni poseležilo, da bi udarjala istočasno. Skladatelj je bil deležen lepega aplavza.

Po tej, formalno največji skladbi koncerta, je bila Matetićeva »Čače moj« nekoliko prazatega in enolična, dasi je skladatelj skušal zadeti ton istrske narodne popevke. Tudi izvajalcem se je že poznala utrujenost pri tem delu. Še bolj pri naslednjih dveh Lajovčevih, »Vodica čista« in »Vila« in »Napitnica«, ki sta zaradi tega doživeli nesorazmerno neugodno interpretacijo. Preprostost Oesterjeva »Ko sem ja služil« in pa groteskna Siviceva »Pajek z maho pleše« (zakaj: slowfox) sta prišli že zaradi humornega teksta in pa, ker groteskne stvarice sploh bolj vžgo, usodnejše do veljave. Prva, nekaka moderna »Miškat«, je enostavna, besedilno prilagojena skladbica; druga pa s četveroradnim klavirjem nekoliko krivčavo ponazaruje posembljivo besedilo. Stolcer - Slavenček je velik ratiner, ki mu zbor vedno polno in hvalžno zveni. Tajčevićeva »Četiri duhovna stihata« smo že večkrat čuli. To pot jim je pripomogel do zanimivosti pravedem glas Julia Betetta, ki je svoj solo v tretjem stavku paj s perfektnostjo, kakor je lasna le niemu.

Ozromno delo naštidiranja in vodenja je prevzel nase prof. Srčko Kumar, artistična duša učiteljskega pevkega zbora. Z ne nadkriljivo vneim in vsestranstvijo je vsepričujoč. Niegov temperamnt je zavzeten, zato pa rad preskoči in površno. Ako ga gledaš odzadaj (kot poslušalec si v tem položaju), te nehoče spominja na mnogoro-

ga boga Sivo. Le žal, da često temu naporu ne ustreza uspeh.

Dvorana je bila dobro zasledena in ni šteditila z aplavzom. Vsi sodelujoči, predvsem seveda zbor in njegov vodja — pri nekaterih točkah je sodeloval tudi zbor ljubljanske učiteljske šole — so bili deležni odkritosrčnega odobravanja. L. M. Š.

Nastopno predavanje dr. R. Savojca

V ponedeljek 6. t. m. je imel v zbornični dvorani ljubljanske univerze svoje nastopno predavanje novozvoljeni privatni docent apel avstnik dr. R. Savojec, Zbranemu občinstvu, med katerim smo opazili najuglednejše osebnosti iz vseh krogov naših pravnikov, je predaval pr-davatelja dekan dr. Škerl, ki je v uvodni besedi poudarjal pomembnost svečanosti in zasluže, ki si jih je stekel dr. Savojec na teoretičnem in praktičnem polju pravoznanstva. Nato je podal besedo predavatelju, ki je v šitoko zasnovanem in v elegantno dikcijo prednašnem govoru podal zgoščene pregled novih ameri v razsodnem postopku. Dr. Savojec je poudarjal, da so do svetovni vojni poleg novo nastalih držav za čutilne potrebo po reformi civilnopravnega postopka tudi druga države, pri katerih ni orihajala v poštev nujnost poenotenja zakonodaje. Najbolji so k temu pripomogle težnje, odzavati se obnemom klicu po racionalizaciji tudi v pravu, deloma pa izpremenjenno naziranje o nalogah držav in o stališču

države nasproti pravdnemu postopku.

Predavatelj je nimerjal noveje procesualne zakonike Jugooslavije, sovetške Rusije, Poljske ter načrte Italije, Nemčije in Českoslovaške. Na osnovi te primerjave, pri kateri je izhajal iz novega jugoslovskega zakonika, je gospod predavatelj ugotovil, da si je racionalizacija postopka zadala nalogo, kolikor možgno poenostaviti oblike procesa in ga s tem pospešiti, tako da do končne rešitve ne preteane gospodarski interesi na pravdi. V tem pogledu se skuša v prvi vrsti državno sodstvo po možnosti izločiti in povzrti odločitev razsodišč. V drugi vrsti pa se skuša proces poenostaviti in obenem pomeniti ali z mešanimi sodišči, s poveritvijo sodnih agend posebnim nesodniškim uradnikom, tako zvanim pravnim pomočnikom, z razširjanjem pristojnosti sodnika poedinca in z uvedbo posebnega obligatornega postopka. Predavatelj je omenil, v kaki meri sprejemajo novi zakoni eno ali drugo ustanovo, posebno to, je pomudil pri sodniku poedinca, ki ga načeloma sicer vseh šest držav odklanja, pa ga iz razlogov štednje deloma vendar uvajajo.

Druga vrsta reformnih predlogov si ne orizavade tako pospešitve procesa, pač pa skuša najti poti, kako priti najzanejaljeve do pravične sodbe. Tu je zanimaviji preokret v naziranju o vrsti in smotru postopka. V prejšnjem stoletju se država, zvesta liberalnemu svetovnemu naziranju, za zasebne pravde ni brigala. Danes se je naziranje o državni spremenilo, zahteva se, da poseza krepko tudi v zasebno življenje

Domaće vesti

* Doktorat iz teoretične matematike je napravil na beograjski univ. g. Dragoslav Mitrović, suplent na drž. realki v Beogradu. Mladi znanstvenik je med strokovnjaki že znan po svojih razpravah iz matematike, objavljenih v publikacijah beograjske Akademije znanosti. Kar obstaja beograjska univerza, je podelila še le sedem doktoratov iz teoretične matematike, štirje med šestimi predniki dr. Mitrovića so sedaj univerzitetni profesorji.

* Proforski izpit je z odličnim uspehom napravila vdova po pok. profesorju Kovačiču, suplentinja na novomeški realni gimnaziji gospa Marija Kovačičeva. Čestitamo!

* Iz zdravniške zbornice. V imenik zdravniške zbornice za dravsko banovino sta bili vpisana g. dr. Viktor Cerček in dr. Valentin Zajec, oba zdravnika-vo-lonterja v Ljubljani.

I. MAČEK, Ljubljana

Aleksandrova cesta 12

NAJVEČJA IZBIRA SUKENJ, POVRŠNIKOV in oblek za gospode in deco.

* Smrt uglednega Francoza v Zagrebu. Včeraj je umrl v Zagrebu v starosti 62 let g. Aleksander Hanhart, ki se je kot rezervni oficir zelo odlikoval v svetovni vojni. Pogreb bo jutri ob 15. na Mirogoju. Pokojniku častno spomin!

* Smrt soproge univ. prof. dr. Mihajla Rostoharja. Iz Brna smo prejeli vest, da je v ponedeljek 6. t. m. umrla gospa Ljilja Rostoharjeva, soproga našega rojaka, profesorja na Masarykovi univerzi. g. dr. Mihajla Rostoharja, o čigar vnetem udeleževanju v znanstvenem svetu smo še nedavno čitali v poročilih o I. veslovanem kongresu mladinoslovcov, ki se je vršil v Brnu in mu je g. dr. Rostohar predsedoval. Gospa Rostoharjeva je umrla v starosti šele 38 let. Truplo bo upepeljeno jutri, v petek, ob 15. v brnskem krematoriju. Gospodu profesorju in sorodnikom izrekamo na težki izgubi odkritosrčno sožalje!

* Kitajski učenjak v Jugoslaviji. Na Sušaku se je te dni mudil inženjer M. T. Young iz Centralnega zavoda za sanacijo terena v Nankingu. Young je leto dni proučeval higijenske prilike v Ameriki, sedaj pa je posetil tudi našo državo. Na Sušaku si je ogledal higijenske institucije, potem pa krenil v Benetke, odkoder se vrne v svojo domovino.

* Arhiv Jugoslovenske narodne odbrane iz Južne Amerike je urejen v Splitu ter obsega iz vojne dobe preko 64.000 spisov, knjig in časopisov. Arhiv je uredil poseben odbor, ki je po državah Južne Amerike zbral podatke o delovanju velike nacionalne organizacije za naše osvobodjenje. Arhiv je razdeljen na 17 delov, od katerih so najvažnejši: Jugoslovanski odbor, Srbija, uprava JNO, Jugoslovenska nacionalna omladina, izseljenski tisk, odnošaji napram zaveznikom, podpiranje ustanov in posameznikov v Evropi in Ameriki, Italija, jugoslovensko narodno veče, jugoslovenski dobrovoljski pokret, podružnice JNO v Ameriki, propagandistični material, publikacije JNO ter pregledi stroškov.

RIBJE OLJE

vedno sveže, priporoča drogerija KANC, v nebatičniku in Židovski ulici, Ljubljana. 11258

* Službeni list dravske banovine objavlja v 90. številki: Odločbo o nazivih banovinskih cest I. in II. reda; pravila o ambulantnih solih; pravilnik o službenih oblekah uradnikov davčne stroke in davčnih izvrševalcev; odločbo k pravilom o opravljanju praktičnega učiteljskega izpita; odločbo o vstopanju tujih podanikov v članstvo gasilskih edinic; premija pri prevoznih stroških v tujem denarju ter razglašeno o razpisu volitev občinskega odbora za občino Limbuš.

* Razpis zdravniške službe. Oblastna uprava bolniškega fonda pri direkciji državnih železnic v Ljubljani razpisuje službo honorarnega prometnega zdravnika s sedežem na Jesenicah. Razpis je objavljen v 90. številki Službenega lista dravske banovine.

* Za ljudske igrice in ljubitelje dramatske umjetnosti je izšla I. številka revije »Drama«, ki s pestro vsebino razpravlja o pomenu in namenu naših ljudskih odrov. Strokovnjaki: Šest, Debevec, Skrbinec in drugi obdelujejo stvarno tako popolno, da od nje ne bo imel haska samo vsak ljudski igralec, temveč tudi vsakdo, ki ga veseli dramatika. Posebno zanimiva so poglavja o šminkanju in režiji ter odreke vaje, katere praktično podajajo pouk. Toplo uvočno besedo je napisal pesnik Oton Zupančič. Revija, ki ima tudi filmski del, in je ilustrirana, se naroča pri Založbi Drama, Ljubljana, Tržaška cesta 10-I.

* Pomlad v jeseni. Krasen sopek vijolice nam je s svojega (prav gotovo zelo priljubljene in vzorno negovanega) vrta poslala kot jesenski pozdrav g. Beti Slivnikova, Bled-Jezero. Presrečna hvala!

* Zahvala. Novi župan Poljanske doline ob Kolpi se zahvaljuje za prejete mnogobrojne čestitke k izvolitvi ter izrekam po tej poti vsem svojim občanom, da bom s celotnim občinskim odborom deloval za razvijanje nacionalne ideje in na predelek poverjene mlade bčine. — Z nacionalnim pozdravom Josip Šterk, župan.

* Za CM sklad septemskih žrtev so poslale podružnice: ženska Slovenjgradec 350 Din, Fram 60 Din, Radeče 50 Din. Srčna hvala!

* V Sklad osrednjega pomožnega odbora za poplavljenec dravske banovine so darovali: Šola Sv. Lovrenca na Dravskem polju 100 Din, »Ekonomo« o. g. z., Ljubljana, 200 Din in vrečo (85 kg) moke, narodna Šola Fara pri Kočevju 82 Din, Sokolsko društvo Gornja Radgona 50 Din in državno in banovinsko nameščenstvo 14.114 Din. Iskrena hvala!

* Namesto poroke — uboj. V vasi Širogojno v zlatiborskem srezu je v nenavadnih okoliščinah prišlo do strahovitega pretepa med katerim je eden izgubil življenje, več pa jih je odneslo nevarne rane. V boj je bilo vpletenih mnogo vaščanov, ki niti ne vedo, kako je prišlo do prelivanja krvi. Kmet Mitar Pevović se je hotel poročiti in je prišel že prejšnji večer v vas z nevesto in večjo svatovsko družbo. Takrat pa je vaška zadruga praznovala svojo slavo in so vaščani, veseljačli vso noč. Zjutraj so šli svatej naproti popu, ki je prispel 20 km daleč z neke druge vasi. Vpričo svatov in mnogih gostov za družine veselice sta se ženin Pevović in pop sprla, ker ga pop ni hotel poročiti, dokler ne poravnata nekaterih dolgov in ne plača obreda. Med prepiranjem je ženin navlila na duhovnika in ko se je po vasi razlegal klic: Pomagajte, popa hočejo ubiti! — je nastala na trgu pred cerkvijo strašna zmeda, ker so se ljudje kar na slepo suvali in pretepalivali. Ko se je mestež polegel, je obležal ženin Pevović smrtno zadet z nožem, več vaščanov, med njimi tudi dva učitelja, pa je bilo ranjenih. Pop se je še pravočasno izmuznil iz bojnega meteža in ostal nepoškodovan. Orožniki ne morejo dognati, kdo je ubil nesrečnega ženina.

* Obledele obleke barva v različnih barvah in pišira tovarna JOS. REICH

Iz Ljubljane

u. Pevski zbor »Vardar«, iz Skoplja se pripelje v Ljubljano danes ob 13.38. Sprejem na glavnem kolodvoru. Hubadova pevška župa vabi vsa ljubljanska pevstva in kulturna društva, da pozdravijo drage pevce z daljnega juga pri sprejemu in da posetijo njihov koncert jutri v čim večjem številu.

u. Klub jugoslovenskih akademikov iz Trsta, Gorice in Istre priredi ob priliki 13. obletnice žalostnega rapalskega dne v petek 10. t. m. ob pol 8. zvečer v opernem gledališču spominski večer. Predvajala se bo primorska revija »Glas od doma«, ki jo je sestavil iz del najboljših slovenskih, zlasti primorskih pesnikov o. Ferd. Delak. Zastopani so v glavnem tle pesniki: Zupančič, Kosovel, Gregorič, Gruden, Gradnik, Širok, Bajec in Anica Černejeva. Nastopi recitacijski zbor, vmes so pesne točke Katje Delakove s spremljevanjem klavirja ter petjem. Zborna recitacija »Glas od doma« bodo ilustrirali diapozitivi, ki jih je pripravil G. Ljubivji Ravnikar. Večer ne bo imel samo propagandnega pomena, temveč bo skušal prikazati prireditev tudi na umetniški višini. Cenl. občinstvo vstopno vabimo, da v čim večjem številu posleti omenjeno prireditev ter s tem pokaže razumevanje za težnje primorskih emigrantov.

u. Talichov koncert. Češki glasbeni svet je proslavil 50 letnico rojstva najznamenitejšega češkega dirigenta Vaclava Talicha Dolžnost Slovencev, predvsem Ljubljančanov pa je, da proslavi tudi Talichovo 25. letnico, dirigentskega delovanja. Svojo umetniško kariero je začel g. Vaclav Talich v Ljubljani. Leta 1908. je prevzel dirigentstvo taktarne Slovenske Filharmonije in koncerti, ki jih je dirigiral s tem orkestrom, so bili pravi dogodki za taktarne čase. Vaclav Talich se je udeleževal pozneje v sezoni 1911-12 tudi kot dirigent slovenske opere in taktarnim obiskovalcem je v neizbrisnem spominu ostala Dvorkova »Rusalka« pod taktirko Vaclava

vati tudi pri nas, kadar se bo pojavila potreba, reformirati naš grajski pravni postopnik.

Za svoja zanimiva in globoka izvajanja je žal gospod predavatelj nedeljeno odobravalje in čestitke zbranega občinstva.

Nov Delakov poizkus: revija primorskih akademikov

Počasi se menda le odmikamo od tistega šablonskega in več kot osladnega prirčanja raznih spominskih »svetčanosti«, na katerih se človek pogosto ne more ubraniti občutka, da je v nenavadnim pompom in s pozdravljanjem častnih gostov ob petju narodnih pesmi »proslavljamo« lastne poraze ali pa smrt tega ali onega velikega delavca. Nazadnje se smeje razizdemo, zavijemo kam — in kmalu prejdemo na kak pogovor, ki ni prav nič v skladu z namenom prireditve, na kateri bi se morali pogledati v delo naših kulturnih in političnih borcev, ali pa v tragedijo slovenskega naroda na severu in jugozapadu. Po vsem tem je umljivo, da je posamezniku treba pri nas precej poguma, da skuša zlomiti to čitalniško tradicijo, zlasti v pogledu na dokaj lenobno in kar nič razvijeno množico glede umetniške okusa.

Te — malo nedostojne besede so potrebne zaradi bližnje primorske revije v operi dne 10. t. m., ki jo priredi klub primorskih akademikov pod naslovom »Glas od doma«. Priredba in režija je v rokah znanega ekstremnega režiserja g. Ferda Dela-

ZVOČNI KINO DVOR
Telefon 27-30

DANES PREMIERA!
JOHN GILBERT
v filmu
Šoferjeve indiskrecije

Tako se godi šoferju, ki ima več ljubic naenkrat.

Sodelujejo:
Paul Lukas, Virginia Bruce, Olga Bacalanova

Danes ob 4., 7. in 9. uri zvečer.
Cene Din 2.—, 4.—, 6.—, 8.—!

Talicha. Glasbena Matica ljubljanska, kot zaščitnica nekdanje Slovenske Filharmonije je smatrala za svojo dolžnost, da ob 25 letnici povabi slavnega dirigenta v Ljubljano. Njenemu vabilu se je g. Talich ljubeznivo odzval in dirigiral bo simfonični koncert v torek 14. t. m. ob 20. v unionski dvorani. Na velepomembni koncert vabimo vse koncertno občinstvo. Prodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice. Prosmo občinstvo, da si takoj kupi vstopnice, ker vlada za koncert ogromen interes. Koncert bo samo eden in se ne bo v nobenem primeru ponavljal.

DAMSKI PLAŠČI

- 205.— Din športni plašč
- 290.— Din plašč z baržunom,
- 342.— Din plašč s kožuvinom

ANT. KRISPER
Mestni trg 26 Stritarjeva ulica 1-3
LJUBLJANA

u. »Bacillus photodoticus« je nazval g. univ. prof. Valj Vouk novo odkriti svetelni bacil našega Jadrana. Drevi ob 20. priredi Prirodnoznanstvena sekcija Muzejskega društva za Slovenijo svoje 1. letošnje poljudnoznanstveno predavanje, na katerem bo govoril g. univ. prof. dr. Valj Vouk o živalih in rastlinah, ki producirajo svetlobo in med katerim bo začela velika dvorana Delavske zbornice v bajni vijoličasti luči omenjenega bacila photodotici. G. predavatelj je v njim osvetlil veliko dvorano Kolarceve ljudske univerze v Beogradu in zbudil s tem med Beograjčani pravo senzacijo. Ne dvomimo, da bo za Ljubljančane enaka senzacija, če bodo videli dvorano Delavske zbornice razsvetljeno od luči teh bakterij. Zato vabi sekcijski odbor najširše občinstvo, naj ne zamudi prilike videti prirodno čudo našega Jadrana, ki ga bo demonstriral jutri zvečer direktor botaničnega inštituta zagrebške univerze g. prof. dr. Vale Vouk v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Vabilni vsi!

Plesne vaje S. K. Ilirije

danes ob 20. v beli dvorani hotela Union. Začetniki ob 19.30. 11947

u. Celo vrsto zborov jugoslovenske in ruske glasbene literature zapoje pevsko društvo »Vardar« iz Skoplja na koncertu v veliki unionski dvorani. Bratje in sestre, ki obiščete tokrat prvič Ljubljano, goje nad 25 let z največjo ljubeznijo zborovske petje in po zaslugi odličnega zborovodje, našega rojaka prof. Josipa Brnobliča so dosegli lepo umetniško višino. Vse kritike o nastopih priznavajo veliko ambicijo in pravo umetniško udeleževanje. V Južni Srbiji, so na glasu kot najboljši zbor. pogostokrat potujejo iz kraja v kraj, širijo zanimanje za zborovsko petje ter vršijo s tem važno nacionalno kulturno delo. Kakor rečeno, je »Vardar« iz Skoplja ob tej priliki prvič v Ljubljani in prav gotovo bo pozdravili pevce z obilnim posetom na njihovem koncertu jutri ob 20. v unionski dvorani. Vstopnice od 30.—6 Din so v prodaji v knjigarni Glasbene Matice.

u. Brezplačen tečaj češkega jezika za široko javnost se vrši ob četrtkih v meščanski šoli pri Sv. Jakobu v II. nadst. Prihodnja ura bo danes ob 18.15 do 19. ure.

ha. S to prireditvijo, ki bo, kakor kaže, lepa spominska svečanost na nesrečno rapalsko pogodbo, namerava ubiti pri nas že vse preveč vrojeni tip »večne akademije«, ki pozna le nekaj slavnostnih govorov, prav tako slavnostnih govornikov in nekaj bučnih recitacij ob dokaj nezibrani in medli godbi, ki bi — nedvomno — pogrnjene mize dajo prvi čar. Delaku do vsega tega ni. Revije »Glas od doma« vobče ni izdelal igralsko, ampak mu je le za idejno izpoved enega človeka ali občestva, v tej prireditvi za izpoved primorske mladine. Nastopali bodo le taki, ki na odru sploh še niso bili. Govorila bo odrsko povsem nesolana duša. Čeprav je spored večera sestavljen skorodaj iz samih fragmentov, dela vsa zasnova vtis lepe idejne enotnosti, ki bo, če malo tvegan poskus uspe, ena najlepših duhovnih manifestacij, kar smo jih doslej doživeli. V svoj spored je vzel pesmi Zupančiča, Gradnika, Anice Černejeve in Bajčeve. Senografi in akad. slikar Ljubo Ravnikar je izdelal 16 krasnih diapozitivov. ga. Katja Delakova je pa naštvdirala za to prirediti nekaj povsem novih plesov. Zelo bogate bodo pevsko točke, zborovske in solo. Nastopita tudi dobro izveščana govorni zbor in ritmični zbor: »Primorje kliče«, ki bo idejno podkrepitev volje primorske in vse jugoslovenske mladine. Kakor je zasnova vse prireditve za naše prilike povsem nova, tako bo tudi večji del točk prvih na odru in vsa dela nova skladatelja Pavla Kozine prvič izvajana.

u. Predavanja v društvu »Sočič« so dejansko prava ljudska univerza. V soboto se bo vršilo dvestoto predavanje, kar je društvu tem bolj v čast, ker so bila vsa predavanja skrbno izbrana ter so bili predavatelji najodličnejši predstavniki naše javnosti, literati, novinarji, znanstveniki, umetniki itd. Vsa predavanja so bila na najvišjem nivoju zlasti pa ime predavatelja, g. dr. Spektorskega jamci za visoko kvaliteto njegovega referata »O usodi slovenske vzajemnosti«. Začetek ob pol 21. pri »Levu.« Vabljeni vsi Sočani in prijatelji. Vstop vsem prost.

u. Na otvoritvenem večeru »Krkec« jutri v petek ob 8. zvečer pri Mikliču se vam bo nudil redek užitek. Dr. I. C. Oblak bo predaval o »Dolenjski kot osrju naše zemlje«, prof. Jakac bo pokazal svoj film s prvga krožnega avtomobilskega izleta po Dolenjski, oktet Ljubljanskega Zvona pa zapoje celo vrsto narodnih pesmi. Večer se otvori s koračnico »Pozdravljen ti dolenjski svet«, ki se bo prvič izvajala v naši javnosti. Na večer opozarjamo zlasti izletnike z omenjenega avtomobilskega izleta, ki se bodo gledali v filmu. Izredno zanimiv večer je brez vstopnine!

u. Socialna drama v filmu. V Elitnem kinu Maticel teče na filmskem platnu velika socialna drama »Plačana ljubezen«. Vsebinsko tega krasnega filma je zajeta iz življenja nesrečnežev, katere je bridka usoda potisnila v bedo. — Nesrečna mati žrtvuje svojo lastno srečo, da reši sina in moža bede. Da si ohrani goilo življenje, seže po zadnjem sredstvu. Pada vedno globlje in končno pride pred sodnike. Vsi so jo zapustili, samo eden jo je razumel in ji pomagal, samo on je vedel, za kakšno ceno se je prodala. Predstave filma »Plačana ljubezen« bodo danes ob 16., 19.15 in 21.15.

u. Problem odprave telesnega plodu obravnava novi film ZKD »Otrokova pravica«. Premiera tega zanimivega filma ki ga bomo videli prvič v naši državi, bo danes ob 14.30 v Elitnem kinu Matici. Film toplo priporočamo ženam, materam in dekletom.

u. Organizacija diplomiranih tehnikov priredi v ponedeljek dne 13. novembra ob 20. zvečer v društvenem lokalu, Tyrševa cesta 1-III. (Kreditna banka) članski sestanek. Sestanek je sklican s namenom resnega razmotrivanja o stanovskih problemih.

u. V papirni stroki je bil imenovan za sodnega izvedenca pri ljubljanskem okrožnem sodišču g. inž. Vladimir Segal, obratni inženjer v Bonafice tovarni v Domžalah.

u. O pokojnem prof. Jošku Bernotu je ponedeljsko »Jutro« poročalo, da je bil brat pred leti umrlega bivšega glavnega urednika »Naprečja« g. Zvonimira Bernota. Notico popravljamo v toliko, da je bil pokojni brat pred leti umrlega predmetnega učitelja na tehnični srednji šoli v Ljubljani, drugi brat g. Zvonimir pa je še živ in zdrav. Kogar prežodaj proglašajo za mrtvega, običajno še dolgo živi in upamo, da bo tudi g. Zvonimir Bernot še učakal visoko starost.

u. Zahvala. Obitelj g. Josipa Štreklja, nadzornika v p. v Ljubljani je v počastitev spomna svojega nepozabnega Vlada darovala Društvu »Tabor«, 1500 Din za društveno zavetišče za brezposelne na Viču. Dobra tovarstva in prijatelja Vlada bomo ohranili v trajnem spominu. Spoštovani obitelji Štrekljevi naša najtoplejša zahvala.

u. Društvo »Tabor«. Drevi ob 20. na realki (Vegova ulica) rapalski sestanek. Predaval bo akademik g. Vekoslav Iskra. Na sporedu bodo tudi recitacije in petje društvenega mešanega zbora. Prijatelji iskreno vabljeni. — Pevke in pevci naj pridejo gotovo že ob tridečetrt na 20.

u. Društvo »Tabor« vabi svoje članstvo in prijatelje, da se v čim večjem številu udeležijo sprejema bratov z južnaškega našega juga danes ob pol 2. na glavnem kolodvoru.

u. Zenski pokret ima sejo danes ob 18. v damski sobi kavarn »Emonac«.

u. Dar krajevnomu odboru Rdečega križa. V počastitve spomina na pokojnega profesorja g. Joška Bernota sta darovala gg. Iva in Alfonz Žerjav 200 Din v korist Rdečemu križu. Najiskrenejša zahvala.

u. Redni 32. občini zbor TKD Atene se bo vršil 21. t. m. ob 20. v damski sobi »Emonac« z običajnim dnevnim redom. Vabimo vse člane in prijatelje društva k številni udeležbi. Odbor.

u. Vpisovanje v smučarski gimnastični tečaj TKD Atene, pod vodstvom g. Ulage, absolventa berlinske visoke šole za telesno kulturo, se bo vršilo še danes od pol 7. do pol 8. zvečer v licejski telovadnici na Bleiweisovi cesti. Cena za ves tečaj je 25 Din.

u. Kolonija v Mestnem logu dobi prirastek. Stanovajska kolonija v Mestnem logu ob Cesti dveh cesarjev, dobi najbrže v kratkem prirastek. Ze sedaj stanuje v prlično 20 barakah tamkaj nekaj nad 100 ljudi, ki se jim bodo pa v kratkem pridružili sedanji stanovalci barak v Gramozni jami za Bežigradu. Tam se bo v doglednem času pričela graditi šola in bodo sedanje barake prenešene v Mestni log.

Stevan Sremac v mariborskem gledališču

Roman Stevana Sremca »Pop Čira in pop Spirac« spominja po svojem okolju, likih in rabli satiri na Gogoljeva dela; v njem vidimo vzhod v preteklem stoletju, Banat pred vzponom v sedanjost. Prav nič ni zato čudnega, če je pri Srbih zelo priljubljen in je doživel že več izdaj ter je zamikal Božidarja Kosarja, da ga je dramaturiziral, in to s precejšnjim uspehom. Njegov delo ni bilo lahko, ker že v romanu samem ni vzklikih dramatičnih konfliktov, marveč je vse bolj epična širina. Tako izverno v petdajanski komediji »Pop Čira in pop Spirac« za razne dogodke, ki jih roman opisuje, zgolj iz pripovedovanja, iz dialoga. Vendar je komedija zabavna in celo poučna.

Na mariborski in stem tudi prvič na slovenski oder je spravil komedijo režiser gosp. Hinko Tomasič. Premiera je bila ob razmeroma slabem obisku v soboto 4. t. m. zvečer. Režiser je znetel delo v scenično proročilo, a učinkovit okvir. Spravno je uporabil prosor in skupine ter ustvarjal tako tudi tehnično precej posrečeno predstavo. Grajati pa moramo jeziki ter govoricu igralcev in izgralki: prvaga bi bil lahko kdo vsaj malo opilil, odreka govorica je pa itak naša stara rana.

Lep uspeh je dosegel g. Gorinšek s pomnim Spiro. Upodobil je zunanje in po igri z dobro karakterizacijo in humorjem. Le na nekaterih mestih bi ga bil lahko še okrepil. Manj izrazit je bil pop Čira g. Ha-

Zvočni kino „Ideal“

Danes veleopereta smeha
Paul Abraham
HAVAJSKA ROŽA

Opereta ljubzenskih scen, lepega petja in godbe. Naravni posnetki Pariza in Havajskih otokov. — Sodelujejo:
Marta Eggerth, Svetislav Petrovič, Baby Grey, Hans Junkermann.

Kot dopolnilo nov »Foxov« zvočni tednik.
Danes ob 4., 7. in 9.4. zvečer.

u. Pobegla trojica. Učenec Polde, star 13 let, 17 letni dijak France R. in njegov tovariš Hinko A. so že dalje časa stikali glave in se pogovarjali o lepem, dogodkov in romantičnem polnem življenju, ki ga bodo skoro započeli živeti. Pred nekaj dnevi so se odločili. Polde je našel doma nahrbtnik, ki ga je nabasal z vsemi mogočimi predmeti, prav tako pa sta se opremila tudi tovariša. Oskrbeli so se tudi s samokresi in jo mahnil proti Dolenjski, Ustavili so se brzokne v gozdu, v bližini katere manjšega naselja, kjer žive sedaj indijansko življenje. Starši pobeglih so prijavili zadevo varnostni oblasti, ki išče lahkomišlece dečke.

u. S čajem se je poparil. Leto star sinček ključavničarja Ivan Garvajs v Predovičevi ulici 16 se je včeraj približal štedilniku in pograbil za lonec z vreličin čajem. Pri tem se mu je vsebina lonca razlila po životu in je dobil izredno hude opekline. Otroka so prenesli v bolnico. — Tam so sprejeli včeraj v oskrbo tudi posestnika Jožeta Znidaršiča iz Obločic pri Ložu. Na Znidaršiča se je prevrnil z deskami naložen voz, ki mu je stri desno nogo.

Habo??

u. Neznani utopljenec v Ljubljani. Pri Slapah ob Ljubljani je opazil čevljar Jože Vidmar v sredo zjutraj v vodi, ko je lovil les, neznanega utopljenca. Takoj se je napotil na orožniško postajo v Veveče in zadevo prijavil. Pod vodstvom komandirja g. Sušnika so nemudno odšli na označeno mesto in potegnili truplo na breg. Bil je to okrog 50 let star možki, srednje močan, z nekoliko sivimi brkami, polno melirano brado in takimi, precej košatimi lasmi. Na strani čela je imel dva mala izrastka. Oblečen je bil v temno sivo obleko in v rjavo srajco. Truplo so pozneje prenesli v mrtvašnico v D. M. v Polju.

u. Pozor pred šeparji in tatovi. Mnogo se primeri, da prihajajo stranke k ravateljstvu mestne elektrarne s pritožbami, da se neupravičeni ljudje izdajajo za monterje mestne električne instalacije ter jih izvršujejo docela nestrokovnjaksko, često pa porabijo tudi priliko za krajo žarnic. Opozorjamo zaradi tega občinstvo, da se v lastnem interesu prepriča o upravičenosti ljudi, ki prihajajo izvrševati popravila električnih instalacij. Vsak monter mestne elektrarne ima v ta namen legitimacijo, ni pa upravičen za izstavljanje računov, niti za sprejemanje denarja.

u. Povsod se sucejo — tatovi, namreč. Nič ni varnega pred njimi posegajo tudi po stvareh, o katerih bi mislili, da so kaj nevhvaležni plen zanje. Predinočujm so v lovilni neznanici v skladišče tvrdke Papirografije na Gosposvetški cesti in odnesli 2500 pol papirja, znamke »Saperior« v vrednosti 700 Din. Posebno so tatčiči delavali, v zadnjem času po kavarnah. Odnesli so raznim ljudem skupno okrog 10 sukenj, odnosno plaščev, pri čemer pa niso pozabili polastiti se v posameznih primerih tudi klobukov. V Podstrelje nove Bahovčeve hiše na Celovški cesti se je splazil predvčeršnjim neznan zlikovec in odnesel na škoda hišnice Terezije Bergantove 6 moških srajc, vrednih nad 300 Din.

u. Prihodnja plena vaja SO Preporoda bo v soboto 11. t. m. v dvorani Trgovskega doma. Vodi g. Jenko. »gra »Ronny« jazz. Začetniki točno ob pol 20. ostali ob 20. uri.

Gospod doktor, že zopet sem imel strahovit NAPAD ŽOLČNIH KAMNOV. Ali res ni nobenega leka zoper žolčne kamne? Hvala Bogu, imamo tak lek, dala nam ga je narava sama. To je naša PRARODNA ROGASKA SLATINA iz čudovitega vrelca DONAT. Pijte vodo iz tega vrelca štirikrat dnevno po možnosti ne premrzlo in videli boste: Napadi bodo kmalu prenehali.

raščoviča. Ga. Zakrajškova in ga. Dragutinoviča eta kot Čirova in Spirova žena kar teknovali med seboj, katere bo bolj pogodila prav bistvo teh dveh pripraviljev. Obe sta ustvarili posebejni kreaciji. Fino karakterizirana je bila Čirova hči Melanija gdč. Krajevca, ki zmaga s svojo public »izobrazbo« v boju s Spirovo hčerjo Juljo za ženina, mladega učitelja Petra Patroviča. Jala, katero je odigrala ga. Savinova, je bolj nerodna, manj načičkana z nenaravnimi umetnjami; tako jo je pravilno razumela tudi njena ustvariteljica. Dostožno, nekoliko diekretno je ustvaril g. Blaž učitelj mladega ženina. Brivca Saco, ki se z njim zadovolji na koncu koncev Jula, je odigral g. Medven, njegova uloga je pa kratka in še manj izdelana kakor učitelj. V celotnem okviru so se pridom uveljavili tudi vsi ostali: cerkovnik Arkadije g. Rasberger, kočijaž Pero Tocičev g. Tovornik, gosp. Gabriella gdč. Starčeva gospa notarjeva gdč. Udovičeva, gospa Sokova. Založnikova, gospa Marta gdč. Barbičeva, gospa Cvčekmajerjeva ga. Gorinškova in gospa Pela ga. Tovornikova. R. Behar

Nov roman Knuta Hamsuna, Sloveči no vsiki romanopisec Knut Hamsun, ki ga je prevodov »Panac«, »Potepuhova«, »Blagoslova zemlje« cenil tudi naše občinstvo, še vedno ni odločil perasa, dasi se je pred štirinajletni, ko je norveški narod praznoval njegovo 70letnico, umaknil v popolno samoto. Ta samota je zopet blagorodno oplodila njegovo duha. Spisal je nov roman, žigar nem-

u. Najdeno kolo. Pred nekaj dnevi je bilo za železniško čuvajalco v Mostah najdeno črno pleskano kolo...

u. Plesna vaja JNAD Jadrana do drevi v dvorani Trgovskega doma. Vodi g. Jenko. Igra Ronny. Jazz. Opozarjamo vse...

u. Mestna ljudska kopel v Kolodvorski ulici bo zaradi nujnih popravil danes ves dan zaprta.

u. Ona deklica, ki hoče za prvi dijaški plesni vaji vzbuditi pozornost s svojo graciozno in popolnim obvladanjem vseh modernih plesov...

Iz Celja

e. 40letnico obstoja praznuje Savinjska podružnica SPD v nedeljo 12. t. m. Slavnostni spored se bo pričel že v soboto ob 20. z družabnim večerom...

a. Ljudska univerza. V petek poseti Maribor znani hrvatski zgodovinar, univerzitetni profesor v Zagrebu, dr. Grga Novak...

e. Zdrženi moški zbor. CPD, Otkje in Celjskega Zvona bodo imeli danes ob 20. v posloppju Ljudske posojilnice (vhod iz Vodnikove ulice) skupno vajo za nedeljsko komemoracijsko proslavo Kapalla.

e. Repriza veseligrve «Roksi» bo v nedeljo 12. t. m. ob 16. po znižanih cenah. Na to opozarjamo tudi zunanje goste...

e. Porušeno Grenadirjevo brv čez Savinjo so začeli te dni temeljito obnavljati. Podoba je, da bo brv kmalu popravljena in zopet odprta za promet.

e. Gospodinjska nadaljevalna šola bo otvorila leto v prostorih okoliške deške narodne šole zopet svoj zimski tečaj...

e. Tragična usoda ponesrečenca. Kakor znano, je savinjski vlak 17. oktobra okrog 18.30 na prebuhu ceste Gotovlje - Vrbič urešil v voz, na katerem je sedel 32 letni Miha Rašček...

e. Tatvina v hotelu. V noči na torek je prenočila v nekem celjskem hotelu 21 letna, v Celovcu rojena služkinja Marija K. Prijavila se je pod napačnim imenom kot 24 letna perica Amalija Novakova...

e. Prijatelj tujih koles so v zadnjem času zopet pridno na delu. V torek med 19. in 20. je bilo izpred neke hiše na Dečkovi cesti v Gaberju zopet ukradeno okrog 1300 dinarjev vredno, črno pleskano moško kolo...

e. Kino Union. Danes ob 16.30 in 20.30 zvočna opereta «Diplomati ljubijo» («Operna reduta») in zvočna predigra.

ški prevod je izšel sočasno s izvornikom, in sicer z naslovom »Nach Jahr und Tag«. Prva kritike poudarjajo, da tudi to delo pozne starosti ne kaže popuščanja Hamsumove tvorne sile...

Pristopajte k «Vodnikovi družbi»

Belo perilo, pisano perilo ...vselej čisto je perilo

S SCHICHT OVIM TERPENTINOVIM MILOM PRISTNO SAMO Z ZNAMKO "JELEN"

ZA NAMAKANJE PERILA "ŽENSKA HVALA"

Iz Maribora

a. Srebrni jubilej v odgovorni službi. Skromno in neopaženo je praznoval 7. t. m. v krogu svojih sorodnikov 25letnico svojega službovanja orožniški narednik g. Ivan Velikogne...

a. Nezgode. V Spodnji Koreni je prišel po nesreči z levo roko v cirkularno 22-letni posestnikov sin Ferdinand Ornik. Cirkularka mu je dlan razmesarila. V Mejni ulici je pri delu na cesti padel in si poškodoval levo ključnico 62 letni delavec Valentin Savec...

a. Nesreča ne počiva. V Halbertovi tovarni je doletela 52 letnega delavca Ivana Vegana hujša nezgoda. Med delom je zgrmel nanj dvigalo in ga hudo poškodovalo. Na Frankopanovi cesti pa je podrl neki voz 25 letnega slugo Antona Knupleža na tla...

a. Izpred mariborskega sodišča. Pred malim senatom se je zagovarjal večeraj popoldne postaven kmečki fant, 29letni France Intihar iz Apač pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju...

a. Beg iz življenja. Včeraj zjutraj se je po Studencih naglo razširila vest o tragični smrti ključavničarja državnih železnic Viljema Bibica, stanujočega na Aleksandrovi cesti...

a. Vlomilec v trgovino urarja Petelna izsleden. Pretekli petek zvečer so avstrijski orožniki aretirali 19letnega brezposelnega Franca Osojnika, pristojnega v Rogoznici pri Ptujju...

a. Koritzkega kočja na Smrekovcu. Šoštanj, 8. novembra. Glede na članke o imenovanju in otvoritvi kočja na Smrekovcu v «Slovenecu» z dne 28. septembra in 3. novembra letos, je odbor Saleške podružnice SPD v Šoštanju na svoji, nalašč v ta namen brezvestnosti načelnika sklicani seji dne 6. novembra 1933 ugotovili naslednje:

Na odborovi seji imenovane podružnice SPD dne 3. avgusta 1933 je odbor na predlog enega izmed odborovih soglasno sklenil, da se v priznanje zaslug podružničnega načelnika g. Luceta Koritzkega imenuje novo zgrajena kočja: «Koritzkega kočja na Smrekovcu»...

Gospodarstvo

Italijanske zahteve po povišanju carin na uvoz naše živine

V ponedeljek je odpovala v Rim naša delegacija pod vodstvom načelnika ministrstva trgovine in industrije g. Milivoja Pilje, da se bo pogajala z Italijo glede novih carin na uvoz živine in živalskih proizvodov iz Jugoslavije...

Naša trgovina z Italijo se je vršila do aprila l. 1932. na osnovi trgovinske pogodbe iz l. 1924. kar je prav rekorden čas v dobi, ko se neprestano izpeminjajo trgovinski dogovori...

Lanski poviški italijanskih carinskih postavk na uvoz naše živine iz l. 1924. so: za konje od 275 na 700 papirnatih lir za glavo, za govedo od 55 na 350, za teleta od 36 na 200, za svinje od 36 na 110, za perotnino od 18 na 120, za zaklano petrotnino od 18 na 170, za sveže pripravljeno meso od 27 na 140, za gnjati od 91 na 280, za ostalo nasoljeno in prekajeno meso od 55 na 240, za svinjsko mast od 29 na 150, za slanino od 44 na 180 lir pri 100 kg...

Nadaljnje znatnejše povišanje teh carin bi pomenilo že onemogočenje izvoza naše živine v Italijo, ki je bila doslej, kakor nam kažejo uradni podatki v naši trgovini s tujino, izdatna kupovalka produktov naše živinoreje...

Gibanje zavarovanih nameščenecv in delavcev meseca avgusta v vsej državi

V avgustu letos je bilo zavarovano v vsej državi pri krajevnih organih osrednjega urada za zavarovanje delavcev 538.826 oseb, kar pomeni povečanje nasproti številu članov v predhodnem mesecu za 17.649 (zaradi povečanja sezonskih poslov)...

Nasproti številu članov iz preteklega leta kažejo največje število zmanjšanja zaposlitve okrožni uradi v Beogradu (za 12.576), v Zagrebu (za 4559), v Novem Sadu (za 3341) in v Dubrovniku (za 2813).

Pri privatnih bolniških blagajnah kaže padec članstva bolniška blagajna »Merkure« v Zagrebu (za 1117 članov), medtem ko sta ostali dve blagajni zaznamovani manjši porast.

V avgustu letos je znašalo število zavarovanih delavcev in nameščenecv v stvarnim dnevnim zaključkom do 8 Din (vajencij) 65.076, z zaslužkom od 8 do 24 Din 231.965, z zaslužkom od 24 do 34 Din 96.784, z zaslužkom preko 34 do 48 Din 64.119 in z zaslužkom nad 48 Din 80.882 članov.

Povprečna zavarovana mezda znaša 23.34 Din in je nasproti stanju v preteklem letu za 1.24 Din manjša.

Nasproti stanju v istem mesecu preteklega leta kažejo dvig članstva (za 19.076) nižji mezdni rezredi, v katerih so zavarovani delavci z dnevnim stvarnim zaslužkom do 24 Din, medtem ko je bil v višjih mezdnih razredih z mezdo preko 24 Din zaznamovan občuten padec (za 37.619).

V avgustu letos je bilo 188.472 prijav in 170.279 odjav.

Gospodarske vesti

Avstrijsko-italijanska gospodarska pogajanja se bodo v kratkem začela. Italija želi povečanje medsebojnega blagovnega prometa, in sicer bi rada povečala svoj izvoz v Avstrijo...

V trgovinski register se je vpisala Tovarna pohištva, družba z o. z. v Poljčanah.

Končana je poravnava Kapušina Stanke, trgovca z mešanim blagom v Kranju.

Oddaja slikarskih, električnih in ključavničarskih del v vojašnici krajja Petra I. v Mariboru bo po ofertni licitaciji 27.

Naglasiti pa je, da je Italija v našo škodo dovolila uvozne ugodnosti za živino iz drugih držav. Medtem ko je znašal l. 1931. izvoz naše živine in živalskih proizvodov v Italijo vrednost 515.1 milijona, je padel v l. 1932. na 146.2 milijona dinarjev...

Pregled naše trgovine z Italijo v zadnjih letih nam pokaže tale tabela (po vrednosti v milijonih Din):

Table with 4 columns: leto, naš izvoz, naš uvoz, prebitok. Rows for years 1929-1932 and 9 mes. 1933.

Aktivnost naše trgovine z Italijo je torej vsa ta leta padala. Podatki za prvih devet mesecev letošnjega leta pa se kažejo, ako premoremo razmerje, da italijanski uvoz k nam spet narašča, medtem ko naš izvoz v Italijo še nadalje nazaduje. Podatki za vse letošnje leto bodo to gotovo potrdili. Italija je bila doslej velika kupovalka našega blaga...

tega meseca pri inženjerskem oddelku komande dravske divizijske oblasti v Ljubljani.

Oddaja del. Oddaja adaptacije pekarne bo po ofertni licitaciji 18. t. m. pri inženjerskem oddelku savske, divizijske oblasti v Zagrebu. Oddaja kanalizacijskih del bo po ofertni licitaciji 25. t. m. pri inženjerskem oddelku komande dravske divizijske oblasti v Ljubljani. Dne 14. t. m. bo pri inženjerskem oddelku komande dravske divizijske oblasti v Ljubljani: oferta licitacija glede oddaje elektronskalacijskih del, naprave žične ograje, zgradbe šupe za gasilno črpalko, dobavo gasilne črpalke s pripadajočimi deli in zgradbe dovodnega vodovoda.

Dobava smučarskih čevljev. 16. t. m. bo pri upravi III. oddelka Zavoda za izradu vojne odeje v Zagrebu javna oferta licitacija glede dobave 7000 parov planinskih smučarskih čevljev. Oglas je na vpogled v Zbornici za TOI v Ljubljani.

Dobave. Direkcija državnega rudnika v Kreki sprejema do 23. t. m. ponudbe glede dobave 50 bal krovne lepenke, do 30. t. m. pa glede dobave 1 plošče kotlovene pločevine, 5 ventilov iz litega železa in 20 kalibriranih verig. Komanda pomorskega znakoplovstva v Divuljah sprejema do 20. t. m. ponudbe glede dobave 100.000 železnih vijakov, do 6. decembra pa glede dobave 170 ročnih ur za avijatike. Dne 10. t. m. bo pri komandi dravske divizijske oblasti v Ljubljani javna ustmena pogodba glede dobave 116.000 kg fižola, 54.000 kg riža, 27.000 kg graha, 34.000 kg sočivja, 11.000 kg masti, 12.000 kg olja, 2000 kg kave, 2000 kg kavinih konzerv, 850 kg cikorie, 300 kg praženega ječmena, 900 kg paprike, 715 kg čaja in 1950 kg suhih sliv.

Direkcija gozdov v Ljubljani sprejema do 18. t. m. ponudbe glede dobave smrekovega lubja, do 24. t. m. pa glede prodaje bukovih drv. Strojni oddelk želez. direkcije v Ljubljani sprejema do 15. t. m. ponudbe glede dobave 220 obločnic, 140 okenskih šip in 220 vodokaznih cevč. Direkcija državnega rudnika v Vrdu sprejema do 23. t. m. ponudbe glede dobave 1000 kg žebeljev. Dne 4. decembra bo pri upravi smodnišnice v Kamniku oferta licitacija glede dobave 100.000 kg kalijevega solitra.

Borze

8. novembra. Na ljubljanski borzi je deviza na Newyork spet popustila. Obnem pa so oslabei Amsterdam, Berlin, London, Praga in Trst. Drugo neizpremenjeno. Avstrijski šiling se je v privatnem kliringu zaključeval v Ljubljani po 8.85, v Zagrebu po 8.78 in v Beogradu po 8.78. Grški boni so se zaključevali v Zagrebu na 41.50 in v Beogradu po 40.50. Na zagrebškem efekt-nem tržišču je bila Vojna škoda čvrstejša. Za kaso se je trgova...

vala po 245.50, 246 in 247. Drugih zaključkov ni bilo.

Devize. Ljubljana, Amsterdam 2307.35 - 2318.71, Berlin 1361.25 - 1372.05, Bruselj 797.74 do 801.68, Curih 1108.35 - 1113.85, Newyork 3630.50 - 3658.76, Pariz 223.88 - 225, Praga 169.84 - 170.70, Trst 300.63 - 308.03, London 179.08 - 180.68 (premjia 28.5%), Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8.85.

Zagreb, Amsterdam 2307.95 - 2318.71, Berlin 1361.25 - 1372.05, Bruselj 797.74 do 801.68, London 179.08 - 180.68, Milan 300.63 do 303.03, Newyork kabel 3652.50 - 3680.76, ček 3630.50 - 3658.76, Pariz 223.88 - 225, Praga 169.84 - 170.70, Curih 1108.35 do 1113.85.

Curih, Pariz 20.20, London 16.18, Newyork 329, Bruselj 72.975, Milan 27.17, Madrid 43.20, Amsterdam 208.20, Berlin 123, Dunaj 72.77 (57.60), Stockholm 83.45, Oslo 81.30, Kobenhavn 72.25, Praga 15.3250, Varšava 57.90, Atene 2.95, Carigrad 2.49, Bukarešta 3.05.

Dunaj. (Tečaj v priv. kliringu.) Beograd 11.54, London 28.53, Milan 47.75, Newyork 576.79, Pariz 35.51, Praga 25.69, Curih 115.78, 100 S v zlatu 128 S pap.

Effekti

Ljubljana, Vojna škoda 246 - 248, 7% investicijsko 50 den., 4% agrarne 26 den., 6% begluške 36 den.

Zagreb, Državne vrednote: Vojna škoda za kaso 246 - 247, za december 246 - 248, 7% investicijsko 50 - 52, 4% agrarne 26 den., 6% begluške 35 - 36.75; bančne vrednote: Priv. agrarna banka 226 - 229; industrijske vrednote: Trbovlje 90 - 110, Isis 10 - 30, Impske 50 den.

Beograd, Vojna škoda promptna 246 zaklj., 7% investicijsko 51 zaklj., 4% agrarne 27 zaklj., 6% begluške 36.40 in 36.30 zaklj., Narodna banka 3650 den., Priv. agrarna banka 229 in 228 zaklj.

Dunaj, Državne železnice 16, Trboveljska 13.55, Alpine - Montan 9.79.

Hmelj

+ Zalec. (8. t. m.) Zadnje tri dni je bilo precej živahno povpraševanje. Cene neizpremenjene od 60 do 68 Din za kg. Vzrok živahni kupitji je iskati v tem, ker je pri pridelovalcih le še malo blaga in še tega oddajajo le počasi. Največ kupitji se sklene po 65 Din.

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 8. t. m. Začetni tečaji: pšenica: za december 86.25, za maj 88.25, za julij 86.25; turščica: za december 35.875, za maj 41.75, za julij 42.25; rž: za december 67.125, za maj 63.875.

+ Winnipeg, 8. t. m. Začetni tečaji: pšenica: za december 62.25, za maj 66.25, za julij 67.

+ Ljubljanska borza (8. t. m.) Tendenco za žito čvrsta. - Nidijo se (vse za slovensko postajo, plačljivo v 30 dneb): pšenica (po mlevski tarifi): baška, 79/80 kg 147.50 - 150; banjanska, 78/79 kg 145 do 147.50; sremska, 78/79 kg 145 - 147.50; koruza (po navadni tarifi): za november 110 - 112.50; nova, umetno sušena 115 do 117.50; moka: baška 30c 255 - 260; banatska 265 - 270.

+ Novosadska blagovna borza (8. t. m.) Tendenco sicer neizpremenjena, a za turščico čvrsta. - Prometa je bilo 93 vagonov. Pšenica: baška, okolica Novi Sad, 102 - 104; okolica Sombor 101 - 103; srednjebaška in slavonska 103 - 105; gornjebanatska 100 do 103; srednjebanatska 100 - 102; južnobanatska 94 - 96; baška potiska in baška ladja Dunav, Begej 105 - 106; baška, ladja Tisa 106 do 108. - Oves: baški, sremski in slavonski 51 - 53; jermen: baški, sremski, 64/65 kg 63 - 65. Turščica: baška, sremska in baška okolica Sombor 74 - 76; baška in sremska sušena 64 - 66; baška, za december-januar 55 - 57.50; banatska 70 - 72; banatska sušena 60 - 62; oremska sušena 59 - 61; baška sušena, ladja 69 - 70; baška ladja Begej 79 - 80; baška ladja Tisa in Dunav 80-81. Moka: baška, banatska 30c in 30c/g 195 - 215; 30c 175 - 195; 30c 165 - 175; 30c 125.50 - 122.50; 30c 82.50 - 92.50; 30c 65 - 70; sremska, slavonska 30c in 30c/g, 185 - 200; 30c 165 - 185; 30c 145 - 165; 30c 107.50 - 117.50; 30c 77.50 do 87.50; 30c 65 - 70. - Otrobi: baški, sremski, v jutatsih vrečah 50 - 52; banatski, v jutatsih vrečah 47 - 49. Fižol: baški, sremski b-h. brez vreč. 2% 132.50-135.

+ Budimpeštanska terminska borza (8. t. m.) Tendenco nedoločna. Promet slab. Pšenica: za mare 7.89 - 7.90, za maj 8.01 do 8.02. Rž: za mare 5.07 - 5.10. Turščica: za maj 8.30 - 8.32.

ZIVINA

+ Zivinski sejem v Karlovcu (6. t. m.) Dogov slabši. Cene nekoliko popustile, dasei je bila prodaja večja tako za domačo rabo kakor za tujino. Cene za kg žive teže so bile: voli 3 do 4, biki 2 do 4, krave za mesarje 1.50 do 3.50, krave za plemo 3 do 5, svinje za plemo 7 do 9 Din.

Iz življenja in sveta

Kaj se dogaja za kulisami procesa v Lipskem?

Ugleden raziskovalec obtožuje hitlerjevsko justico, da je zastrupila van der Lubbeja!

V pariškem nemškem emigrantskem listu »Neues Tagebuch« piše Charles Reber. »Če daš duševno in telesno zdravemu človeku vsak dan četrto do pol miligrama skopolamina, bo zapadel ta človek v stanje popolne brezbrzičnosti in poživljenosti. Možgani so mu kakor omrtnjeni in je v nekem stalnem polnezavestnem stanju. Ni mu mogoče, da bi pametno razsojal, misli mu izginjajo, hrbet se mu čedalje bolj krivi, brez povoda se bedasto smeje, najpreprostejših refleksnih gibov ni zmožen in bo odgovarjal samo z da in ne.

Ali je van der Lubbe, glavni obtoženeц na lipski razpravi proti požigalcem nemškega parlamenta, žrtev skopolamina? Reber pravi:

»Poznam samo učinek skopolamina in primerjam stanje individua, ki je pod vplivom tega strupa, s sedanjim Holandčevim stanjem. Možno, da se motim, kakor mnogi mojih tovarišev, ki morajo ugotovljati čudno dupliciteto primerov, ne da bi van der Lubbeja kakor jaz videli. Isto stanje brezbrzičnosti in poživljenosti, isti skriviljen hrbet, ki pada čedalje bolj vase, ista izguba misli, ki je vedla van der Lubbeja, moža, ki je prej nemščino precej dobro govoril in bral, do tega, da potrebuje sedaj tolmača, ista izguba vida, ki mu onemogoča čitati tisk. Stalno cedenje iz nosa je isto tako simptom skopolamina. V

svojem polnezavestnem stanju se ga človek ne zaveda in treba mu je brisati nos. Gotovo ste čitali v poročilih o procesu kakor jaz, da sta Holandcu zagovornik in policijski uradnik, ki van der Lubbeja spremlja, čisto obrisala nos. K temu prihaja še obtožbeno vedenje nasproti grofu Helldorfu (sedanjemu berlinskemu policijskemu predsedniku). S skopolaminom zastrupljen človek preide kaj lahko pod vpliv močnejše volje drugega človeka, zapovedujoči ton ga skoraj vzdrami iz njegove omotice.

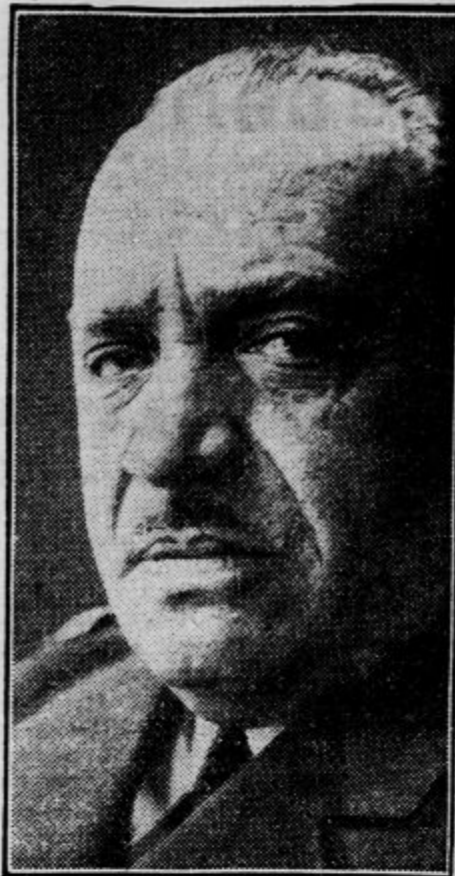
Ali je človek, ki redno prejema skopolamin, posvečen smrti?

»Ne vedno. Seveda zavisi to od poedinca, organizem se v splošnem privadi majhnih doz. Za usmrtnitev človeka je treba dozo zvišati na prilično poldrug miligram.

Ali bi to povzročilo tekojšno smrt?

Ne. Umiranje je počasno, pojavi se najprvo ohladitev okončin in polagoma vsega telesa. Če je van der Lubbe v resnici pod vplivom skopolamina, tedaj bi mu lahko povzročili smrt n. pr. sredi razprave. Publika bi videla, kako bi se stresel, strašno prebledel in se zgrudil. Na ta način bi ga lahko umorili v vsakem zaželjenem trenutku, če bi postal neprijeten, in sicer na zelo teatralen način...«

Polet francoske eskadre v Afriko

General Vuillemin

V primeru lepega vremena bo te dni odletela eskadra 30 francoskih letal z letališča Istresa proti Afriki. Proga, ki jo mora preleteti krdelo, znaša 30.000 km. Polet je preračunan na šest tednov, vodja poleta pa je general Vuillemin.

Pravkar je izšla Vegova številka

tedenske revije »ZIVLJENJE IN SVET«. Cena 2 Din.

Iz „tretjega carstva“

Hitler z Nietzschejevo palico

Hitler je te dni obiskal Nietzschejev arhiv v Weimarju, kjer ga je sprejela med drugim ga. Förster Nietzschejeva, sestra velikega filozofa. Med obiskom so državnemu kancelarju prečitali spomenico proti prevladovanju židovskega duha v Nemčiji, ki jo je mož Nietzschejeve sestre 1879. poslal Bismarcku. Ob odhodu je ga Förster Nietzschejeva podarila Hitlerju lepo bodalno palico, ki jo je nosil nekoč avtor »Zaratustre«. S to palico v roki je kancelar ponosno odkorakal skozi množico, ki mu je vzkliskala.

Angleški novinar Noël Panter, ki so ga hitlerjevci zaradi njegovih resničnih poročil o oboroževanju Nemčije zaprli in šele po energičnem protestu angleške vlade izgnali iz Nemčije, katero je moral zapustiti v največji naglici

Sirene tulijo

Ta petek bo dosegel nemški volilni boj vrhunec. Adolf Hitler bo imel v petek ob 13. uri v Siemsenovi tvornici volilni govor, na katerega bodo opozarjale tvorniške sirene v Berlinu in širom nemške države s svojim piskanjem. Piskanje siren bo prenašalo celo radio, ki bo s tem opozarjal prebivalstvo na »veliki trenutek«. Vse tvorniško delavstvo v Nemčiji se bo moralo ob tem času zbrati pred zvočniki, iz katerih bo kmalu nato začela gmeti beseda rjavega odrešenika.

Pravi Nemci ne moréjo biti kristijani!

Predsednik »Germanskega verskega gibanja« grof Reventlow, ki odklanja krščansko vero kot vero, ki je nemškemu duhu tuja, je imel te dni v Berlinu predavanje o razvoju sodobnega verskega življenja v Nemčiji. Dejal je med drugim: »Rastoče zanimanje, ki ga kaže današnja Nemčija za temeljna načela nordijsko-germanske rase, je največji dokaz, da krščanstvo ne ustreza nemški duši. V nemškem bistvu je ostal še košček rasnega občutka, ki ga ni moglo iztrebiti krščanstvo. Ta občutek rasne pripadnosti išče zdaj svojega izraza in poti k starogermanski mistiki.«

Riba rešila ladjo

»Harbinskoje Vremja« poroča nenačakovano dogodivščino, ki jo je doživel kitajski parnik »San Sin« na vožnji iz Sanghaja v Kanton. Ladja je zadela medpotoma ob morsko čer in je dobila luknjo, skozi katero je vdrala voda. Vsi napori posadke, da bi luknjo zamašili, so bili zaman.

Naposled pa se je zgodil čudež. Voda se je ustavila sama od sebe in ladja je mogla nadaljevati vožnjo. V Kantonu so ladjin trup preiskali in ugotovili, da se je v luknjo zagostila izredno težka riba, ki se je seveda zadušila, a njena smrt je prinesla rešitev ladji in vsem, ki so se vozili z njo.

„Princesa Zračni vrtinec“

Iz življenja največje japonske vohunke

Mlada dama, ki so ji japonski vojniki nadeali to ime, izvira po očetu iz tisoletne dinastije Mandžurcev, njena mati pa je bila Japonka.

Po prevratu na Kitajskem, ki je cesarje razstolil, je princ Kavašima, njen oče, pobegnil na Japonsko in na smrtni postelji je dal svoji hčeri Jošiki priseči, da bo svoje življenje in svoje delo zastavila za osvoboditev Mandžurije iz rok vstajev in banditov.

Ko je Japonska poslala svojo vojsko v Mandžurijo, je to vojsko spremljala tudi princesa Jošiko in njenemu izrednemu pogumu so se morali Japonci zahvaliti, da so si osvojili mesto Hvajngan. Vodila je japonski oddelek kot častnik k uspešnemu napadu na eno najvažnejših hvajnganskih utrd. Takrat si je pridobila ime »princesa zračni vrtinec«.

Med tem ko so Japonci začeli svoj pohod na deželo Džehol, je iskal njih generalni štab primernega vohuna, ki bi prodiril v kitajski glavni stan. Princesa Jošiko se je takoj ponudila za to nevarno službo in naziv vsem pomislekom je s svojo ponudbo tudi zmagala. Nekega dne so opazili kitajski stražarji pred svojimi žičnimi ovirami v Sanghaju mlado žensko, ki je bežala na vso moč pred tropom japonskih vohakov. Hitro so ji pomagali na svojo stran in ker je dejala, da ima važna poročila, so jo odvedli v Čangsuljanov glavni stan.

Tako je princesa »zračni vrtinec« dospela tja, kamor je hotela. Bila je igra za glavo, toda odigrala jo je odlično. Skoraj vsak večer je lahko poročala japonskim agentom o akcijah, ki jih nameravajo Kitajci, čisto pa je pošiljala svoja poročila

s svetlobnimi znaki s strehe majhnega hotela v Sanghaju japonskim bojnim ladjam, ki so križarile pred pristaniščem. Nekega večera jo je zalotil pri tem opravilu kitajski častnik, ki je bil nekaj zasumil. Jošiko ga je ustrelila in ko so jo zaradi tega prijeli, se je izgovorila, da jo je hotel posiliti. Zgodilo se ji ni nič, toda odtlej so jo tako ostro opazovali, da ni mogla nadaljevati svojega dela. Neke noči je na skrivaj v čolnu pobegnila iz sanghajskega pristanišča in jo je sprejel na krov japonski rušilec.

Prav tako sijajno se je izkazala pozneje v Tiencinu. Japonci so bili tedaj zasledili Mandžurijo in bivši kitajski cesar Fuji je bil na krovu japonske bojne ladje na poti v deželo, kjer naj bi ga kronali za cesarja. Svojo ženo je bil ostavil v Tiencinu, da bi ne vzbudil suma, bilo je pa pričakovati, da jo bodo Kitajci zaprli kot talke. Tedaj se je princesa Jošiko Kavašimi ponudila, da cesarico odvede iz Tiencina. Dospela je tja in je pod krinko šoferke vohunila ter pripravljala vse potrebno, da izvede svojo nalogo. V določeni uri neke noči je stopila s oddelkom zarotnikov, ki so bili preoblečeni v kitajske vojsake, v Pujijevo palačo in odvedla cesarico, ki se je bila preoblekla v dvorno damo.

Nazaj grede so jo neprenehoma ustavljale kitajske patrolne, kajti boji so se bili že pričeli, ob vogalih cest so že peketale strojnice. Jošiko pa ni izgubila svoje duševne prisotnosti in se je znala hladnokrvno preriniti skozi vse nevarnosti. Ob jutranjem svitu se je vkrcala s cesarico v motorni čoln, ki jo je srečno pripeljal do pripravljene japonske križarke.

Grozo vzbujajoča čelada

V muzeju Belega stolpa v Londonu hranijo čelado, ki jo je v 16. stoletju daroval cesar Maksimilijan I. angleškemu kralju Henriku VIII., strastnemu zbiratelju umet-

nisko izdelanega orodja. Čelada, ki je menda nihče ni nosil nikoli v kakšni vojni, je narejena v podobi hudčičevega obraza z ovenskimi rogovi. Prvotno je bila vsa posebena, pozneje so jo prebarvali tako, da je bil videti obraz ves naraven, danes je vsa kovina gola

„Evropske oči“ in Japonci

Angleški listi poročajo iz Tokija, da je japonska vlada s posebnim ukazom prepovedala operacijo oči, ki napravi poševne japonske oči ravne ter jim vzame mongolsko značilnost in jih pretvori v oči evropske rase.

Tovrstne operacije je z velikim uspehom in s sijajno uspevajčo prakso izvrševal zadnja štiri leta japonski zdravnik prof. Ushida. Stvar je postala na Japonskem modna zadeva in dotok tensk k slovitemu operaterju je bil ogromen. Poleg velikih prednosti, ki so izenačevale Japonke po operaciji z Evropkami, pa je imela metoda japonskega specialista za oči tudi svojo senčno stran. Neka filmska igralka je plačala operacijo s svojo kariero. Izraz nje obraz se je tako spremenil, da je družba, ki jo je zaposlovala, odpovedala pogodbo in zvezdnica je bila čez noč brez kruha.

Stvar je prišla v javnost in je zbudila ogromno senzacijo. Modne operacije pa so se kljub temu množile. Zdad je japonska vlada posegla v zadevo s svojo odredbo in ni dvoma, da bo praksa prof. Ushide začela nazadovati.

DOBRO JE ČE VEŠ...

da bo pokopan prof. Roux, vodja Pa-steurjevega zavoda v Parizu, na stroške francoske države;

da je polarni raziskovalec dr. Knud Rasmussen hudo zbolel. Zdravniki še niso mogli ugotoviti, če se je zastrupil z mesom, ali se je drugače inficiral;

da so ribiči pri Menfiju v Siciliji odkrili ostanke francoskega zrakovplovca »Dixmuidene«, ki je padlo pri Sciacoci v morje;

da se neka Bregita Petersburg, ki živi od sredine letošnjega septembra v dunajski umobolnici, izdaja za nezakonsko hčer cesarja Franca Jožefa;

da je bilo sklenjeno na prezidiatni konferenci praške poslanske zbornice, da se morajo znižati plače poslancev, senatorjev, ministrov in državnega predsednika;

da je eksplodirala v nekem letalu na progi New York — Chicago bomba, ki je raztrgala pilota in šest potnikov ter zažgala aeroplan;

da je češkoslovaška sladkorna industrija, ki je bila med producenti sladkorja v Evropi na drugem mestu, skrčila proizvodnjo od 169 na 139 tviornic;

da so argentinske oblasti prijele 60-člansko tolpo, ki je prodajala bele sužnje in da je bil med »ničarji« te družbe tudi neki milijonar, ki pa se ne omenja z imenom,

Nemci dobe nov pravopis

Ze več let obstoji v nemških deželah stremljenje, da bi se nemški pravopis ponovno ustavil.

Prvo pobudo za to je dala nemška Svica, ki se ji je pridružila Avstrija, sedaj pa je videti, da bo reformo izvedla Nemčija, kjer so pripravne dozorele že tako določ, da se spomladi prihodnjega leta izda knjiga, ki bo obsegala nova pravopisna pravila.

Med najvažnejšimi novimi reformami bo ta, da se bodo vse nemške besede razen ob začetku stavkov in lastnih imen pisale s malo začetno črko kakor n. pr. v našem pravopisu, nadalje se bodo odpravile številne dvojne oblike in pisave.

Da li bosta Svica in Avstrija sodelovali pri tem hitlerjevskem projektu, še ni znano.

KARIKATURA

JAMES G. MC DONALD

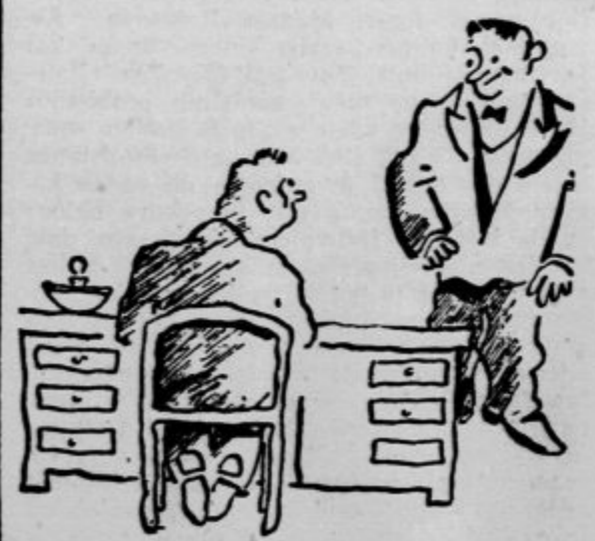
Američan, ki ga je svet Društva narodov imenoval za načelnika komisije v pomoč nemškemu emigrantom

ANEKDOTA

Nekega dne je angleški kralj Karel II. obiskal šolo nekega dr. Busbyja, ki je tedaj uživala velik sloves. Med hojo po razredih je bil Karel II. odkrit, dočim je Busby odbrl kljub na glavi. Ko se je kralj poslovil, ga je Busby prosil zaradi tega za odpusčenje.

»Toda nisem mogel drugače,« je dodal. »Če bi paglavci videli, da je v kraljestvu še neko nad mano, ki se mu moram odkrivati, bi ne imel nobene moči več, da bi jih krotil.«

VSAM DAN ENA

Bilanca

»Kaj mislite, koliko prometa ima moja tvrdka mesečno?«

»50 odstotkov.«

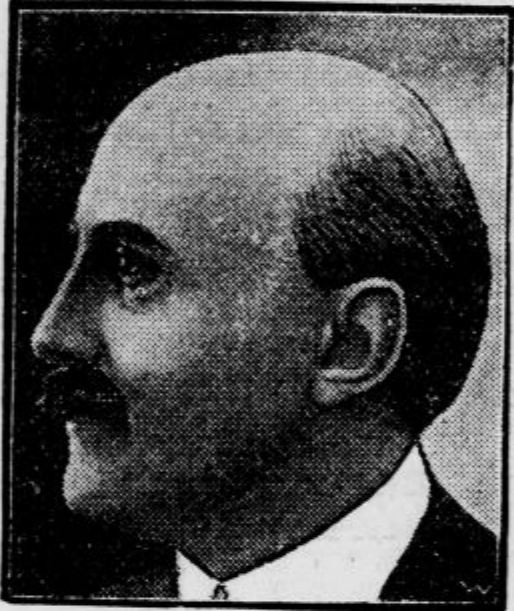
»Od česa?«

»Od tega, kar mi boste povedali.«

Resnica o bodoči vojni

Pesimistična sodba francoskega državnika

Bivši francoski ministrski predsednik J. Caillaux se bavi v nekem članku s strahotami morebitne bodoče vojne in pravi med drugim:

J. Caillaux

Med zadnjo vojno in morebitno bodočo bo prav tolikšna razlika kakor med svetovno vojno in vojno I. 1870-71. Ne smemo se vdajati iluzijam. Zadnja vojna je bila vojna težkega topništva, strojnice, podmornice, bodoča, če bo človeštvo napravilo to blaznost, bo kemična, plinska vojna.

Vojaški strokovnjaki pač hite izjavljati, da strupeni plini niso tako strašni, kakor mnogi trdijo, a prav tako so pred letom 1914. govorili o neškodljivosti topništva. Govore le na podlagi izkušenj z dvema, tremi plini iz svetovne vojne: klorovim plinom, žveplenim plinom, gorčičnim plinom.

Toda danes je nemogoče navesti število vseh plinov, ki bi prišli za primer nove katastrofe v poštev, gotovo jih je več nego kšoč. In ti so mnogo strašnejši od starih. Danes imamo pline, ki vdirajo brez najmanjše poškodbe skozi kožo, ne da bi jih prizadeli niti opazil, in mu povzročijo strašne krče in neozdravljive duševne motnje. A pri tem ne bo samo usoda bojevnika, temveč bo v prvi vrsti zadela civilno prebivalstvo. Nemški častnik Endres pravi v svoji knjigi o »Plinskih vojnih«:

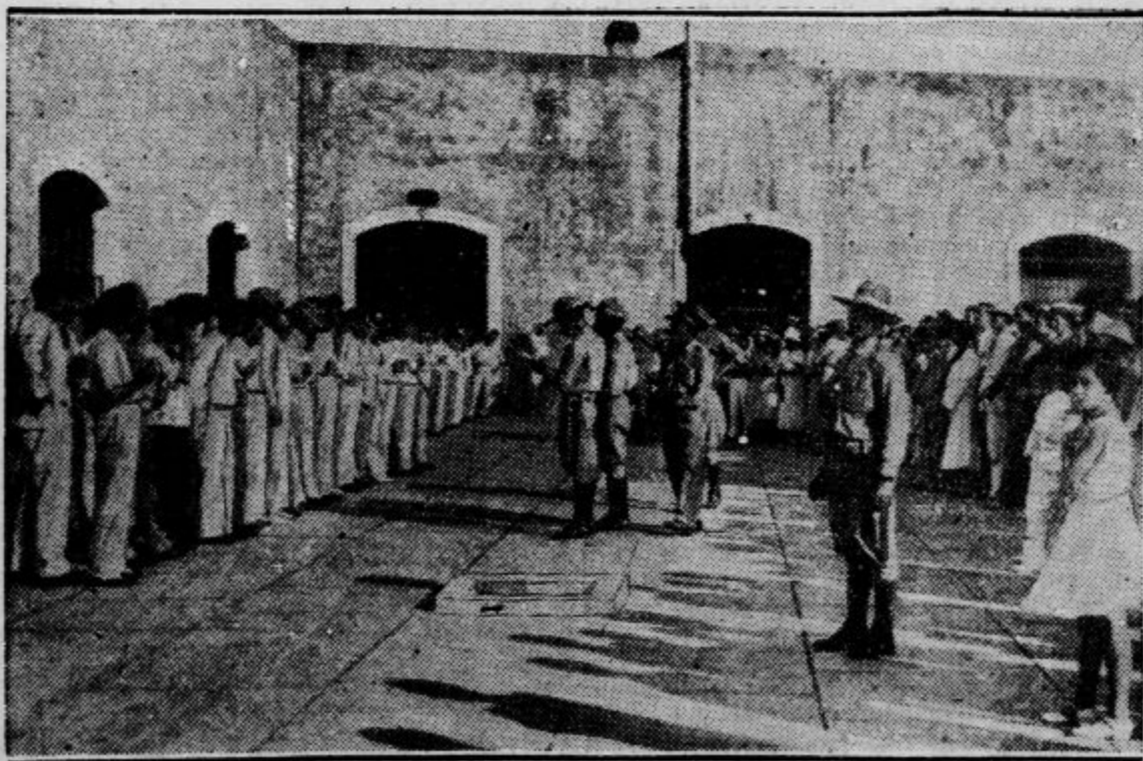
»Moderni vojak bi moral zavestno moriti ženske, bolnike in otroke ter uničevati strahopetno, med spanjem ljudi, ki bi jih usoda doletela, ne da bi jo slutili.«

Francoska moda

Zimski komplet na modni tekmi v Longehampu

Ujetniki kubanske revolucije

V Havani ujeti oficirji ob nastopu v trdnjavi Cabans, kjer so jih smeli obiskati svojci

SPORT

Sportno literarno tekmovanje

Lahkoatletska sekcija SK Ilirije je razpisala pred dnevi literarno tekmovanje z namenom, da za svojemu članstvu poleg sportne tudi duhovno vzgojo. Dana naloga je bila, napisati članek o lahki atletiki. Dasi je bilo izvedeno tekmovanje samo interno za člane sekcije, je rezultat vendar razveseljiv, saj je sodelovalo v konkurenci 14 atletov. Komisija je ocenila posamezna dela in so dosegli prva mesta Svetek Rajk, Outrata Vinko, Megušar Maks ter si osvojili razpisane nagrade. Prvoobmočno članek, ki je bil najgretši.

Kaj naj dela lahkoatlet pozimi

Balkanske igre v lahki atletiki so tudi letos delež ne posebnega zanimanja naših sportne javnosti. Prvič v zgodovini naše lahke atletike se je zgodilo, da so branili čast države in celokupnega sporta v resni borbi z močnimi sosedi slovenski atleti v tako lepem številu, kakor še ne doslej. Prav zato smo njihove borbe v atenskem olimpijskem stadionu spremljali z največjim zanimanjem in smo tudi na odlične uspehe, ki so jih dosegli, enako ponosni kot oni sami.

Sport je tista sila, ki daje naši dobi poseben pečat, sport lahko razbije najhiteršje množice in jih potegne za seboj. Vendar se ni dovolj, če se polnijo sportna igrišča predvsem za gledalci in se ti ne navadno zanimajo le za določene sportne panoge, med njimi gotovo ne najbolj za lahko atletiko. Po uspehih, ki jih dosegajo naši lahkoatletci v borbah z močnimi, tujimi nasprotniki, nas spoznava svet, ki nas sodi in vrednoti le po zrelosti, s katero nastopamo ob takih prilikah. Kdo ne želi uspešnega uveljavljanja našega sportnega imena v širokem krogu ostalih, večjih narodov? Koliko jih je pa tudi, ki resno pomislijo, koliko truda, trdne volje in stalne resne priprave zahteva ravno lahka atletika, morda med vsemi panogami največ, da se doseže skromen uspeh, kaj šele višek?

Mnogi še vedno živijo v zmotnem prepričanju, da ima tudi lahka atletika enako kot nekatere druge sportne panoge, le sezonski značaj. Gotovo mislijo vsi ti mnogi, da se zato, ker ne vidijo preko zime lahkoatletskih treningov in nastopov na igrišču, vse lahkoatletsko delo prekine in da atleti čakajo nove pomladi. Mnogo je takih, ki pozabljajo, da spada ravno lahka atletika med one sportne panoge, ki niso nujno vezane na letni čas. Zato jo moramo uspešno gojiti tudi pozimi v zaprtih prostorih, telovadnicah, seveda ne v polnem obsegu, vendar nič manj koristno kot v letnem času. Vrzel, izgubo specialnega treninga na igrišču, moremo najbolje nadomestiti z vadbo gimnastike, ki je tudi med rednim treningom na prostem nujno potrebna.

Povojna doba zaznamuje do danes v razvoju gimnastike viden in razveseljiv napredek. Gimnastika je vsestransko in odlično sredstvo, tako nam služi predvsem za najrazličnejše vrste telesnih vaj, tudi za igre, telovadbo in poklicno delo. Morda prav zaradi tega svojega značaja vsestranskosti je postala predmet celo znanstvenih več ali manj izčrpnih razprav, ki jo obravnavajo iz njenih koristnih in tudi škodljivih strani. Razume se, da je potreben za vsako sportno panogo drugačen način gimnastične vadbe, ki se v zadnjem času uspešno uveljavlja posebno pri nas s posebnimi, stalnimi gimnastičnimi večeri v prvi vrsti za lahkoatlete.

Oni lahkoatletci, ki se hočejo po svojem posebnem veselju in zanimanju usposobiti posebno v tehki imajo tudi pozimi, enako kot poleti, še vedno dovolj prilike za trening, saj je prosti godalni tek, bodisi z ovirami ali brez njih ena najlepših lahkoatletskih disciplin.

(Prav iskreno moramo pozdraviti misel lahkoatletske sekcije SK Ilirije, da je razpisala to sportno-literarno tekmovanje. Naši klubi so mogoče preveč posvečali svojo pozornost samo telesni vzgoji svojih članov, zanemarjali pa so duhovno vzgojo naše mladine. Tako tekmovanja, ki naj bi se uveljavila v vseh naših, tudi podeželskih klubih, bodo izredne koristi za sportnike, zlasti v poznejših letih, ko bodo v raznih poklicih morali meriti tudi svoje duševne sile v hudi življenjski borbi. Op. uredništva.)

Službeno iz LNP. Danes odpade seja k. o., pač pa se vrši v petek ob 19.30 v prostorih LNP. Vabijo se ob 19.45 igralci Habibi Nace, Janežič Anton (oba Svoboda, Vič) in Verbič Drago (Mars), ob 20.15 pa Svetec Ignac in Madon (oba Primorje). Na sejo se vabijo tudi gg. Buljevič Dinčo, Rybač, Drufoška in Camernik.

Državno prvenstvo prihodnje nedelje. Prihodnje nedelje se vršita samo dve ligi tekmi, in sicer Primorje: Hašk v Zagrebu, sodnik po sporazumu g. Višnič, namestnik g. Rosenfeld, v Beogradu pa Jugoslavija: BASK, sodnik g. Kap. namestnik g. Kalman.

SK Trbovlje: SK Amater 3: 1. — Trbovlje je nastopilo v običajni postavi, Amater pa ojačen z igralci-vojaki. Takoj v začetku je prevzelo Trbovlje vodstvo in ga obdržalo do konca. V moštvo Trbovlje to pot ni bilo slabe točke. Napad je lepo in smiselno pridrival, v halfliniji pa je imel izvrstno podporo. Tudi obramba je funkcionirala brezhibno. Mostvo Amaterja je razočaralo. Igra, ki jo je pokazalo, ni bila vredna prvaka trbovlskega okrožja. Sodnik g. Lukežič je imel igro do konca v svojih rokah. Stanje prvenstva v Trbovljah je sedaj naslednje: Dobra 5 točk, Trbovlje 3, Retje 2, Amater 0. Odigrala se bo še tekma Retje: Amater.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Danes točno ob 15. strogo obvezen trening za ligno skupino. Slamič in Petelin sigurno. Trening bo ob vsakem vremenu. — Sanacijski odbor. Danes ob 18.15 seja pri Slamiču.

SK Ilirija (table tennis sekcija). V petek strogo obvezna seja sekcijskega odbora. Danes odpade redni trening v telovadnici na Ledini. Operazirajo se vsi igralci, da se vršita dva klubska turnirja, pri katerih sodelujejo vsi člani. Zoge se dobe po 4 Din v telovadnici. Od jutri dalje se vrše treningi v ponedeljek in torek od 17. dalje, vse ostale dneve pa od 19. dalje.

TSK Slovan. Drevo ob 20.30 pri Sokolu seja upravnega odbora, na katero se vabijo ti-le igralci: Ključec, Pelicon, Thuma, Novljan, Uhan in Kolarčič zaradi zasižanja.

SK Jadran. Danes od 15. naprej trening na igrišču, ob 20. članski sestanek za vse člane pri Sokliču.

SK Reka. Drevo ob 20. strogo obvezen sestanek vseh nogometašev v Sokolskem domu.

SK Svoboda (Vič). Danes od 14. naprej trening prostih igralcev. V petek ob 20. seja odbora v Delavski zbornici. Vsi odborniki točno in zanesljivo. Pred sejo članski sestanek zaradi predvidenih tekem.

Kolesarsko društvo Drava v Ormožu je imelo svoj redni občni zbor prošle nedelje. Občni zbor je otvoril predsednik g. Sinič in pozdravil vse navzoče. Iz poročila g. predsednika posnemamo, da je društvo pričelo tekom leta več kolesarskih dirk, izletov, sportni dan in drugih prireditve. Tekom leta se je povečalo tudi število članstva. Ponovno in soglasno je bil izvoljen za predsednika g. Sinič. V odbor so bili nadalje izvoljeni zavedni društveni delavci. Nato se je predsednik zahvalil za ponovno izvolitev in vzpodbujal članstvo, da bi tudi v bodočem letu pripomogli društvu do čim lepših uspehov.

Iz življenja na deželi

Iz Kamnika

ka— Spominjamo se rojakov onkraj meje! »Tabor«, prosvetno podporno društvo primorskih emigrantov za kamniški srez priredi v nedeljo 12. t. m. ob pol 10. v dvorani Narodne čitalnice predavanje ob priliki obletnice koroškega plebiscita in rapalske pogodbe. Predavala bosta: g. vet. svetnik Jozo Rautar o koroškem plebiscitu in g. dr. Franc Malnič o rapalski pogodbi. Prireditelj, posvečena spominu naših trpehlihih bratov onstran meje, naj pritegne vso kamniško nacionalno javnost, da skupno manifestiramo našo ljubezen do Goriske, Istre in Koroške in pokamožemo, da sočustvujemo z usodo naših praganjanih in zatiranih bratov. Vstopnine ni.

ka— Otvoritev gledališke sezone. Naš rojak g. Lojze Peterlin-Batog je izročil dramatskemu odseku Narodne čitalnice v vprizoritev svojo novo dramo »Ob prelomu«. Snov je zajeta iz dogodkov ob prvu vrstni, ki tvorijo prav posrečeno ozadje glavnemu dejanju. Prepričani smo, da bo nova Batogova drama, ki je pisana v prijetnem stilu naših ljudskih iger, občinstvu zelo ugajala. S skusnjami bo čitalniški odbor pričel že v kratkem.

ka— Občni zbor kamniškega gasilnega društva preteklo nedelje je bil dokaj buren. Udeležba je bila precejšnja in vsa poročila odbornikov so bila odobrena. Posebno ugodno je izmenailo poročilo, da je ves dolg na novi brigadni že plačan. Pri volitvah novega odbora sta bili vloženi dve listi, s 23 proti 22 glasovom je bila izvoljena prva lista in z njo za načelnika kamniškega gasilnega društva poslanec g. Anton Cerer.

Iz Litije

1— Ljudska univerza. Na pobudo tajnika ZKD g. dr. Mihajla se snuje pri nas ljudska univerza, ki bo gojila v zimeksem terminu predavanja. Že iz prejšnjih predavateljskih sezon smo se prepričali, da si naše občinstvo želi dobre duševne hrane. Vsa društva in posamezniki, ki so voljni odelovati pri osnovanju ljudske univerze vabimo, da se prijavijo pri učitelju zupaničiču.

1— Ustanovni občni zbor Strelske družine bo drevi 9. t. m. ob 20. v osnovni šoli. Za novo društvo vlada pri nas, zlasti v lovskih krogih, veliko zanimanje.

1— Učiteljsko zborovanje JUJ, sresko društvo za litijski in višnjegorski okraj, bo zborovalo v soboto 11. t. m. ob 9. v novi šoli v Zgornji šiški pri Ljubljani. — Uvodno bo predaval šol. uprav. g. Samec o računstvu in osnovni šoli, zatem pa se bo vršil društveni občni zbor brez volitev, ker traja funkcijška doba odborov tri leta. Po izčrpanem programu si bo učiteljsvo ogledalo moderno šolsko poslopje.

1— Iz gledališkega življenja. V nedeljo smo imeli prvo igro na našem prvenstvenem odru. Igrali so »Očimac«, dramo iz kmetskega življenja, ki jo je napisal zagorski učitelj g. Arnošt Adamič. Komad in vprizoritev sta zadovoljila vse številno občinstvo.

1— Zbor gasilcev v Litiji. V nedeljo so imeli naši gasilci izredni občni zbor, da si osnujejo društvo po pravilih novega gasilnega zakona. Zborovanje se je vršilo v salonu pri Borišku. Izredno lepo število udeležencev je pozdravil predsednik g. Mile Koprivnikar. Pozdravil je tudi navzoče zastopnike gasilske župe, sreskega načelstva in občine. Z zbora sta bili poslani brzojavki Nj. Vel. kralju in ministru za telesno vzgojo. Tajniško poročilo je podal g. Lenarčič, blagajniško pa g. Peterca, zatem je dobil odbor na predlog g. inž. Koblerja razrešeno. Po kratkem odmoru so bile izvršene volitve: za predsednika je bil izvoljen g. Koprivnikar Emil, za poveljnika g. Peterca Franc, za poveljnikeva namestnika g. Linder Anton, za tajnika g. Lenarčič Joško ml., za blagajnika g. Pleničar Franc, za čelnika g. Kajtna Martin, g. Vahčić in g. Brežnik Karel, za orodjarja pa g. Lenarčič Joško st. Bil je izvoljen tudi nadzorni odbor z g. inž. Koblerjem Pavlom na čelu. Vsi navzoči so se nato zapirali, pri slučajnostih pa so razmotrivali prepotrebno zadevo novega gasilskega doma. Dosedanja je mnogo premajhen.

Iz Ptujja

1— Seja občinskega sveta bo danes ob 18. Na dnevnem redu je med drugim bilanca za leto 1932. in podaljšanje amortizacijske dobe za posojila.

1— Nova sokolska postojanka. Preteklo nedelje se je ustanovila pri Sv. Marku nize Ptujja nova sokolska postojanka. Za ustanovitev te čete je vladalo med Markovčani veliko zanimanje, posebno še med mladino, kar je pričala množestvena udeležba. Br. dr. Bratina je imel na zbrane stvaren in učinkovit nagovor. Ptujsko sokolsko društvo pa so zastopali bratje Ogorelec, Šestan, Komac in dr. Mrgelec. Za starostjo čete je bil soglasno izvoljen br. Horvat Martin, za načelnika pa hr. Jurančič. Ker so tudi ostali člani odbora vsi sami energični in delavni bratje, je pričakovati, da bo novo ustanovljena četa kar najbolj uspevala. Prijavilo se je nad 75 članov. Telovadnica bo v šoli.

1— Gradnja nove občinske ceste v Haložah. V ponedeljek so se začela gradbena dela na novi občinski cesti, ki bo zgrajena od Leskovca do Nove cerkve - Podlehnik. S to cesto ne bodo pridobile naše Halože samo dobre zveze, ki je velikega gospodarskega pomena, marveč se bo dalo tudi veliko zaslužka revnim ljudem. Saj se je takoj prvi dan prijaviilo nad 100 ljudi, ki so imeli vsi v rokah potrdilo občinskega urada, da so res revni in zaslužka potrebni. Žal se začasnó vsem ni moglo ustreči, vendar se je uredilo tako, da se bodo menjali po partijah. Delavcem se bo izplačeval zaslužek polovico v denarju polovico v koruzi. Dela na cesti so prišla ravno prav, ker je povečini delo po vinogradih opravljeno, drugega zaslužka pa naš Haložan nima.

★

D. M. V. POLJU. Sokolsko društvo je v nedeljo 5. t. m. pričelo svojo gledališko sezono z uprizoritvijo drame »Veste«. Pred igro je nastopil tamburaški zbor pod vodstvom agilnega kapelnika g. Rožanca. Što priveditvijo je bila otvorna časna gledališka dvorana v stari šoli. Dvorano z odrom in s sobo za skušnje je odstopil v ta namen za nedoločen čas krajevni šolski odbor, ki gre Sokolu sploh v vsakem oziru na roko. Uprizoritev drame je bila izvrstna ter je občinstvo, ki je napolnilo dvorano do zadnjega kotička, izražalo vse svoje priznanje požrtvovalnim in spretnim igralcem. Tudi tamburaški zbor je dokazal, koliki uspehi se dajo doseči z marljivostjo in vztrajnostjo. Obsodbe vredne pa so bile neke kritike, ki so bile izrečene kar v dvorani, češ, da igra ni primerna za sokolski oder. Taka kritika pa je popolnoma neupravičena, kajti baš mlajšnja tendenca drame se v njema izdaja, da nam bodo mladi člani dramatskega in tamburaškega odseka še večkrat privedili kako tako dobro prireditev.

LJUTOMER. V nedeljo 12. t. m. bo v Sokolskem domu ob 3. popoldne običajna Martinova tombola z bogatimi dobikti. Tombolske karte stanejo samo 2 Din. Po tomboli bo zabavni večer s plesom brez vstopnine. Vabljeni vsi!

VELIKE LASČE. Drevo ob 20. se bo vršilo v Sokolskem domu pod okriljem Zveze kulturnih društev predavanje: Ganglova 60letnica in Sokolstvo. Predaval bo gospod Vekoslav Bučar. Vabimo!

Radio

Cetrtek, 9. novembra.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Poročila. — 13: Čas, plošče. — 18: Otroci in odrasli. — 18.30: Pogovor s poslušalci. — 19: Srbohrvaščina. — 19.30: Plošče po željah poslušalcev. — 20: Glasbeno predavanje (Sračko Kopore). — 20.30: Večer Čajkoveškega: samospevi ge. Asejeva in Popove s spremljevanjem radio - orkestra. — 21.30: Čas, poročila, plošče.

Petek, 10. novembra.

LJUBLJANA 11: Šolska ura: Pravilice in uganke za dobro voljo (Manica Komanova). — 12.15: Plošče. — 12.45: Poročila. — 13: Čas, plošče. — 18: Smučarska gimnastika. — 18.30: Nezgode v letalstvu (dr. Rapa). — 19: Sokolsko predavanje. — 19.30: Izleti za nedeljo. — 20: Prenoš iz Beograda. — 20.40: Prenoš iz Zagreba. — 22: Čas, poročila, radio jazz.

BEOGRAD 16: Plošče. — 18.15: Prenoš slavnostnih govorov z univerza. — 19: Orkester. — 20: Klavirski skladba. — 20.40: Prenoš iz Zagreba. — Lahka in plesna glasba. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17: Koncert ruskega zbora in orkestra balalaika. — 20: Koncert iz Beograda. — 20.40: Koncert klavirskega tria. — 22.15: Godba za ples. — PRAGA 19.25: Mendelssohnovi dueti. — 21: Lahka godba. — 20.30: Kyeerjeva trilogija »Beg z otoka Elbe«. — BRNO 19.25: Prenoš iz Prage. — 20: Kvartet na pihala. — 20.30: Prenoš iz Prage. — VARSAVA 18.20: Lahka godba. — 20.15: Simfonični koncert. — 22.50: Iz zvočnih filmov. — DUNAJ 12: Orkester. — 17.15: Sonate za čelo. — 19: Klavirski koncert. — 20.30: Dunajska glasba. — 22.30: Koncert na ploščah. — BERLIN 19.30: Prenoš Hitlerjevega govora. — Lahka in plesna muzika. — KÖNIGSBERG 19.30: Iz Berlina. — 21: Baletna glasba. — 22.20: Novejši plesi. — MÜHLACKER 20.10: Simfonični koncert. — 22.45: Koncert na ploščah. — 23: Nočni koncert. — BUDIMPESTA 17.15: Simfonični koncert. — 19.30: Prenoš opere »Faust« iz gledališča. — RIM 17.15: Vokalen in instrumentalni koncert. —

Sokol

Sokolsko društvo Kranj. Pod okriljem ZKD se bo vršilo v petek 10. t. m. v Sokolskem domu predavanje g. dr. Staneta Rapeta, narodnega poslanca. o snovi: »Avi-atika kot moderno prometno sredstvo«.

Poljčanski Sokol je v nedeljo 5. t. m. vprizoril tridejansko Spicarjevo igro »Na Poljanu«. Vsi igralci, med katerimi so bili večinoma novinci, so prav povojno rešili svoje vloge zlasti s. Čerček, ki je Rahel (židovski hčer) tu in tam tako živo podala, da je izvabila gledalce solze v oči. Dejanje igrokaza sega daleč nazaj v tihotepne čase in ima zlasti ob koncu dejanj učinkovite prizore. Primerna je igra za odre, ki ne razpolagajo z bogato scenografijo, ker je v vseh dejanjih kmečka gostilniška soba. Obisk je bil zadovoljiv za današnje čase, vendar smo nekatere pogrešali.

Repertoar

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

DRAMA.

Začetek ob 20.

Cetrtek, 9.: Turške kumare. Izven.
Petek, 10.: Mlinar in njegova hči. Dijaška predstava po izredno znižanih cenah. Izven. Začetek ob 15.

OPERA.

Začetek ob 20.

Cetrtek, 9.: Havajska roža. Cetrtek.
Petek, 10.: Priveditev primorskega akademikega kluba. Izven.

★

»Kaj takega pa že dolgo neč je bilo splošno mnenje občinstva, ko je odhajalo od premiere »Turških kumar«, ki se ponove prvič drevi. Salv: smeha in dolgotrajni aplavzi po vsakem dejanju so pričali o izvršni zabavi. Izrabite priliko sredi tedna in obiščite predstavo. Telefonirajte blagajni, da vam rezervira sedeže. Tel. št. 2231, 2306. Napolnite teater! Ne bo vam žal! Prebili bosta par ur brezkrbno in zadovoljno ob »Turških kumarah«.

»Mlinar in njegova hči« spada prav gotovo med klasična dela ljudskega odra. Desež letja se je uprizarjalo to delo povsod z resničnimi uspehi. Poslednja uprizoritev bo jutri ob 15. kot dijaška predstava po znižanih cenah od 5 do 15 Din za sedeže.

Kot premiera v operi se v soboto uprizori

Verdijeva »Traviata« v popolnoma novi predelavi, zasedbi in inscenaciji. V dramaturškem pogledu je delo predelal kapelnik Štrifol, ki je oskrbel tudi nov slovenski prevod. Predelava libreta je osvojevala v novskem in igralnem oziru izvajanje od tradicionalnega gledališkega patosa. Po vsebini je sedaj opera intimna komorna tragedija ljudskih. Zato je vsebina pogljobljena in z modernizacijo približana današnjemu mladenju. Glavni ulogoi pojeta ga. Gungjenac in g. Gostič. Muzikalno vodstvo ima g. Štrifol, ržijo g. Kreft.

Mariborsko gledališče

Začetek ob 20

Cetrtek, 9.: Voda. C.
Petek, 10.: Zaprtlo.

★

»Studentje smo, na mariborskem gledališču. Znani slovenski humorist in kupletist Danilo Bučar, ki je pred leti večino svojih zabavnih kupletov pel za gramofonske plošče v Berlinu, je uglasbil opereto, ki nosi naslov »Studentje smo« ter ji je napisala besedilo ga. Metka Bučarjeva. Opereto so lani predvajali pred vedno polnimi hišami v Ljubljani ter gre njen res veliki uspeh predvsem na rovaš melodioznih glasbenih točk, ki so postale na mah popularne, ter živahne in komičnih zapletljivih polne vsebine. — To domače delo pripravlja za mariborski oder režiser Vladimir Skrbinišček, premiera pa bo v najkrajšem času. Nastopijo Udovičeva, Zakrajškova, Savinova, Barbičeva, Starčeva, Sanein, P. Kovič, Daneš, Grom, Nakrest, Ransberger, Furijan, Skrbinišek, Medven, Crnobori in drugi. Dirigira L. Herzog, orkestrski part je instrumentiran na jazz. Za premiero vlada že sedaj veliko zanimanje.

Pravi ogrski 11069

GOLAŽ EKSTRAKT

zopet prodajajo v specerijah in delikatesah.

Komad za 6 do 8 oseb 4 Din.

EKSTRAKT dr. z. o. z., Ljubljana Gosposvetska cesta št. 8, I. nad.

PLOŠČICE

za oblaganje kuhinj, kopalnic, štedilnikov najceneje pri

MATERIJAL, trg. dr. z. o. z. LJUBLJANA, Tyrševa 36.

LEPE GRUDI

švrste in normalne povnosti dočete v 4-5 tednih pri

NERAZVITIH GRUDIH

ali kadar prva mesečno zaradi boleznii ali stroške postopke z znanjo uporabo garniture »JOLIFEMME« po prof. dr. med. Biecu. Pri tem se ne okrope tela in boki. Naravno, popolnoma uspešno in samozdravno sredstvo. Priprava 135 Din. 7487

PRI MLAHAVIH IN MEKIH

prebri zadobite s preparatom »JUNO« (po mlajni ocenti in pripoučilo dr. med. Funkeja in dr. med. H. Mayerja) copet elastičnost in švrstost. Garnitura 70 Din. — Originalni »SCHRÖDER SCHEINE« razpusti »SONNIA«, oddelek 13 Zagreb, Gunduličeva. Pošta: pri plačilu v naprej 6 Din, po povzeteju 12 Din

Zahtevajte brezplačno ilustriran cenik.

Specijalni šampon

S. Y. S

varuje svetle lase nevšečnega potemnevanja in daje potemnelim lasem tudi brez sijaja svetel blešak in svilnato mehko-bo. Že prvi poskus vas bo prepričal o tem!

Oprema za enkratno uporabo Din 6.—
Oprema za trikratno uporabo Din 12.—
Dobiva se povsod.

Vremensko poročilo

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativna vlaga v %, 5. smer in brzina vetra, 6. oblačnost 1-10, 7. padavine v mm, 8. vrsta padavina. Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo

8. novembra

Ljubljana 7, 763.5, 6.0, 93, mirno, 10, —; Ljubljana 13, 765.0, 8.4, 87, mirno, 10, —; Maribor 7, 763.3, 7.0, 85, mirno, 10, —; Zagreb 7, 763.4, 9.0, 85, E2, 10, —; Beograd 7, 762.0, 10.0, 90, mirno, 10, 1.0 dež; Sarajevo 7, 764.0, 10.0, 90, mirno, 10, 1.0 dež; Skoplje 7, 763.1, 10.0, 90, mirno, 10, —; Split 7, 760.4, 15.0, 90, ENE3, 10, 0.2 dež; Kumbor 7, 762.8, 10.0, 90, mirno, 10, —; Rab 7, 761.5, 16.0, 85, E2, 10, 3.0, dež.

Temperatura: Ljubljana — 4.6; 8.8. —; Maribor 11.0, 5.0; Zagreb 15.0, 8.0; Beograd 18.0, 9.0; Sarajevo 20.0, 9.0; Skoplje 21.0, 8.0; 21.0, 15.0; Split 20.0, 15.0; Kumbor —, 10.0; Rab —, 15.0.

Solnce vzhaja ob 6.47, zahaja ob 16.40. Luna vzhaja ob 20.57, zahaja ob 12.34.

Konec ameriške prohibicije

Prohibicijski zakon, ki so ga v Ameriki ovrgli z glasovanjem v 33 državah, je bil te dni, ko so se temu mnenju pridružile še nekatere druge države, dokončno pokopan. Zdaj je prekoračena predpisana večina držav in ratifikacija novega stanja se bo izvršila letos 5. decembra.

VSAK GOSTILNIČAR IN RESTAVRATER

postrezi s pristnim

BERMET-VINOM

Dobi ga še v sodčkih od 50 l naprej pri

MARINKOV, SREMSKI KARLOVCI Najizvrstnejše zdravilno vino z Fruške gore

11953

S 14/32 65

Sklep.

Konkurnza zadeva Ahčana Rudolfa, trgovca v Zagorju ob Savi.

Na predlog upravitelja konkurnzne mase se dovoli sodna odsvojitev vseh v konkurnzo maso spadajočih predmetov, zlasti zažoge blaga in opreme v trgovini potom

javne dražbe,

ki se bo vršila dne 21. novembra 1933 ob 9. dopoldne na licu mesta v Zagorju v hiši prezadolženca.

Vzključno cenno tvori cenilna vrednost, pod katero se ne sme prodajati. Samo v slučaju, da ostane prodaja potom javne dražbe brezuspešna, se upravitelj mase pooblašča, da prodaja ostanek predmetov iz proste roke.

Ob istem času se vrši tudi dražba vseh zarubljenih predmetov, katerih se drži ločitvena pravica zahtevajočih upnikov. Vse predmete se lahko ogleda pred pričetkom dražbe na licu mesta. Vrsta blaga je tudi razvidna iz cenilnega zapisnika pri tem sodišču v sobi št. 23, kjer se

P. H.:

Zivljenje - film

Roman

Tipaje seže po njegovo roko. Njene svetle, sinie oči mu zasijejo naproti.

»Rada bi, da spoznaš zdaj tudi Marjo Fedorovno. Tako čudno me že gleda, a vpraša me ne. Vtelesena tenkočutnost jo je. Nikar se je ne boj.«

»Ali ti ne bo očitala, če ji privedeš v hišo takega siromaka?«

»Laskanja se ti hoče, bodeček ljubi?«

»Nu, poizkusiva,« jo podraži.

»Torej — za grofa bi te imela, če te pogledam!«

»Vraga! Mislim da so grofice dandanes na pogled bolj klavirni kakor navadni ljudje.«

»Hotela sem reči, za grofa starega kova,« ga veselo pouči Olga; »za takega, kakršni so se sukali na ruskem dvoru.«

»A, tako! Torej za imenitnega mladega grofa iz zaljubljenega romana —«

»Ali pa za kakega odličnega sleparja.«

»Moj Bog!«

»To je še imenitnejše! Sleparji igrajo tudi kneze, kadar je treba.«

»Nu da, posebno v filmih.«

Ona mu zatisne usta, on pa porabi priliko, da ji korenito poljubi roko. Olga Nikolajevna smehljaje se gleda njegovo zaljubljenost.

»Pa tole?« ga poredno vpraša in mu ponudi še drugo roko.

»Ljuba, huba,« zajecija.

»A zdaj morava iti, Peterček moj. Teta pri obedih gleda na točnost, zlasti popoldne. Popoldne se pa spet vidiva, da ti povem, kdaj smeš priti. Mislim, da priredi teta prihodnje dni spet majhno domačo zabavo. Še vedno ima rada družabnost. Prevelike družbe tako in tako ni nikoli. To utegne biti najboljša prilika, da se seznaniš z Marjo Fedorovno.«

Nato odideta. Ob morju stopata, pod pazduho se držč. Šele ko se prikažejo prve vile, jameta hoditi drug zraven drugega kakor dva tujca, a zdaj pa zdaj se vendarle roka skrivaj dotakne roke, in njuni pogledi ponavljajo: Ti in jaz, jaz in ti — midva veva, kako je z nama, ljuba moja, predragi moj!

★

Čez kako uro sedi Peter Milkovič v svoji sobi za pisalno mizo. Že nekaj dni ga obhaja kar čudno veselje od ustvarjanja. To novo, vznemirjajoče ljubezensko doživetje je zbudilo v njem vse nekdajne umetniške moči. Tako mu je, kakor da mora dati vsemu temu nekakšno obliko, ako noče, da ga notranja napetost zaduši.

Kako je že rekel doma prijatelj Berger, ko mu je pripovedoval o svojem prvem čudno usodnem srečanju z Nižinsko? »To je za četek filma!«

In res, ali ni vse, kar je doživel od tistega usodnega večera v svoji pisarni, kakor fantastično-romantičen filmski trak?

Da, tako stoji nad beležkami, ki se mu nabirajo že nekaj tednov — in med vrsticami se zdaj pa zdaj ponavlja ime Olge Nikolajevne, zapisano z drhtečo roko —

Nekaj prizorov je že izdelanih. Vsa reč bo tak filmski rokopis, da si režiser Berger ne more želeiti boljšega.

Kako se bo dejanje razvijalo — zastran tega si Milkovič ne beli

glave. To in ono je sicer že začrtal, a konec koncev bo menda usoda sama narekovala kako in kaj. Kakor v sanjah ga obhajajo slutnje čudnih, presenetljivih zvez in razpletkov.

Počakati je treba.

Nekaj ur sedi tako za pisalno mizo ter premišljuje in zapisuje, gračje vrsto novih »slik«.

Nato porine rokopis od sebe in vzame iz predala list belega papirja. Prišlo mu je na misel, da bi pisal svojemu prijatelju drju Bergerju; zdi se mu, da ga je ves ta čas kar grešno zanemarjal. To je treba popraviti. Sicer ga pa samega tišči, da bi se nekomu izpovedal te prevelike sreče. Berger je gotovo že v skrbeh.

Pismo začne takole:

»Tisti, ki je ozdravel od svoje lahkomišelnosti in zaljubljenosti v neko Lijo Lindi. Ti sporoča, da živi že nekaj časa v Nizzi, kjer je našel prečudno, pravilčno srečo. Skratka: ljubim. Ljubim brezmejno, in brezmejno ljubezen je moje plačilo!«

Tu se Peter Milkovič oddahne.

Hudomušno se namuzne in zamrmra: »Pri tem stavku se bo vrli Johnny, kakor ga poznam, nekoliko zmrdnil in pomislil: Peter Milkovič je nepoboljšljiv. Najprej demonska filmska diva, zdaj pa rinka plesalka. Nu, dragec, čudil se boš.«

In smehljaje se piše dalje.

★

»Oh, pardon!« Olga Nikolajevna se hoče naglo umakniti skozi vrata, ki jih je pravkar odprla.

Marja Fedorovna ji smehljaje se migne, naj pride noter.

Cene malim oglašom

Zenitve in dopisovanja: vsaka beseda Din 2.— ter enkratna pristojbina za šifro ali za dajanje naslova Din 5.— Oglasi trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda Din 1.— Po Din 1.— za besedo se računajo nadalje vsi oglasi, ki spadajo pod rubrike »Kam pa kama«, »Auto-moto«, »Kapital«, »V najemu«, »Posesti«, »Lokalni«, »Stavovanja odda«, »Strojari«, »Vrednote«, »Informacije«, »Življe«, »Obrite in Les« ter pod rubrikama »Trgovski potnik« in »Zasluzke«, če se z oglašom nudi zasluzek, oziroma, če se išče potnika. Kdor si pa pod tema rubrikama išče zasluzka ali službe, plača za

Mali oglasi

Za odgovor 3 Din v znakah

vsako besedo 50 par. Pri vseh oglaših, ki se računajo po Din 1.— za besedo, se računa enkratna pristojbina Din 5.— za šifro ali za dajanje naslova. Vsi ostali oglasi socialnega značaja se računajo po 50 par za vsako besedo. Enkratna pristojbina za šifro ali za dajanje naslova pri oglaših, ki se računajo po 50 par za vsako besedo, znaša Din 3.— Najmanjši znesek pri oglaših po 50 par za besedo, je Din 10.— pri oglaših po 1 Din za besedo po Din 15.— Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpslati v pisnu obenem z naročilom.

Službo dobi

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (1)

Rudarski inženjer

z odgovarjajočo prakso. Srečuje tudi grafičarstva v zadnjem letu z prakso v zlatu in kavituro. Hrana in stanovanje v hiši. Poudarje z navedbo zahtev pod »Zobotehnika« na oglašni oddelku »Jutra«. 41304-1

Zobotehnika (-co)

iše za nekaj mesecev sohodnarnik na delcih. Srečuje tudi grafičarstva v zadnjem letu z prakso v zlatu in kavituro. Hrana in stanovanje v hiši. Poudarje z navedbo zahtev pod »Zobotehnika« na oglašni oddelku »Jutra«. 41304-1

Plačilna natakarka

dobri službe. Neopre takol. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 41301-1

Slugo

voščine postega, e kavrejo, za dostavo blaga, kaviarja, popravljanja črn. strojem. Poudarje na oglašni oddelku »Jutra« pod šifro »Slugo«. 41378-1

Maldo postrežnico

(do 18 l.) ali služkinjo za šotilo sprejemno za mnajše plačo. Naslov v oglašni oddelku »Jutra«. 41302-1

Spretno kuharico

za hitro sprejemno proti dobri plači v boljšo hišo v Ljubljani. Natančne poudarje pod »Samo dolgoletna spravljalca na oglašni oddelku »Jutra«. 41315-1

Za gospodinjstvo

(malo in veliko) iščejo mlado, čedno gospo ali gospo, večjo tudi nemščine in izobraženo, k samostojnemu gospodu v zdraviliški kraj in Jadransko (blizu Solaka). Poudarje v nemškem jeziku e šifro pod »Gospodinjstvo« na oglašni oddelku »Jutra«. 41418-1

Brivskega pomočnika

mijažga, dobrega delavca, kateri je zmogel lobi svizljanje, sprejme takoj. Josip Dirš, brivski salon, Mikronog. 41429-1

Plačilno natakarko

ezidno, inteligentno, kaviarje zmoglo do 10.000 Din. Sprejemno za malo dobroletno restavracijo e 15. novembrom. Točilnico oddam na ročno. Cenj. dopiše pod »Dobro svetlo« na oglašni oddelku »Jutra« Maribor. 41437-1

G. Th Rotman:

Bili, Bobijev sin

»Aha,« je pomislil Janez, »zdaj je po tebi! Zgrabili je Bilija za noge; ali, joj, otroci, kako se je namazali! Tudi njemu je šel električni tok skozi vse kosti, iskro so zasrčale iz njega in kakor besen je skakal okoli, ne da bi se mogel odtrgati. In doktorja, ki je hotel pomagati svojemu slugi, je zadela ista usoda.

Kuharico

erednih let, samostojno in sameljivo, slovenskega in nemškega jezika zmoglo, sprejemno. — Poudarje po možnosti e šifro je poslati na naslov Emeršič, restavracija Maribor. 41406-1

Natakarko

zmoglo malo kaveje, slovenske in nemške, toz lepega stesa sprejemno. — Poudarje po možnosti e šifro je poslati na Emeršič, restavracija Maribor. Na etop takol. 41406-1

Deklico

pridno in pošteno, sprejemno v trgovino suhe mesne robe z vsjo tekrbo v hiši, vse drugo po dogovoru. Poudarje na oglašni oddelku »Jutra« pod šifro »Pridna deklica/24«. 41424-1

Domača učiteljica

e perfektnim znanjem nemškega, francoskega jezika in klavirja, se sprejme tekoj za poučevanje 18 letnih deklice gimnazistke k učiteljki rodbini v Pelječu, Vardarska banovina. Natančne informacije daje oglašni oddelku »Jutra«. 40851-1

Plačilno natakarko

mlado, pošteno in prikupljivo išče prometna restavracija v centru Ljubljane za takol. Naslov v oglašni oddelku »Jutra«. 41410-1

Službe išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (2)

Občinski tajnik

v vsakega prakso, z vsjo potrebno predizobrazbo in e posebnim izpitom. Išče mesto. Dopise na področje »Jutra« v Celju pod šifro »Sprejemno«. 40806-2

Zobotehnika

z nekaj prakse in znanjem nemščine, išče mesto. Poudarje na oglašni oddelku »Jutra« pod »Kješko/2«. 40905-2

Dekle

21 letno, pridno, pošteno, z dobrimi spravljalci, ki ima veselje do kuche in popravljanja boljših sob, želi službo pri boljši družini. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 41395-2

Gospodinja

trgovsko izobražena, ki obvlada poleg francoskega perfektno slovenski, hrvatski in nemški jezik, prosi zaposlitve v kraju z zimsko sezono. Poudarje na oglašni oddelku »Jutra« pod »Eveline/2«. 41432-2

Pouk

Beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. Džakti, ki iščejo instrukcije, plačajo vsake besede 50 par; za šifro ali za dajanje naslova 3 Din. (4)

Učiteljskičnik

potolentni išče instrukcije za hrano ali stanovanje. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra« pod šifro »Gape/2«. 41278-4

Zasluzek

Kdor išče zasluzka, plača za vsako besedo 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. (3)

Sivilija

se pripravoda za oblike in perilo na d-m. Gregočičeva ul. 7 a prikljče, levo. 41413-3

Pek

z obrnjo, samelj, išče stalno namestnja. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 41403-2

Kuharica

dobra, poštena, popolnoma samostojna, dobra in varčna gospodinja, želi mesto v večji žandarmerijski ali podoficir. meniški ali večjem podjetju. Gre tudi v Srbijo ali kamorkoli. Izvežbena vegetaristko v vseh gospodinjstvenih postel. Poudarje na oglašni oddelku »Jutra« pod »Varčna gospodinja«. 41397-2

Frizerka

mlešča, dobra v trajni vodni in telesni odnaučaji ter manjkajoči, išče službo za takol. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra« oglašnem oddelku »Jutra«. 41372-2

Gospodinja

inteligentna in izobražena, simpatična in prijazna, prosi namestnja v kake pisarni, buffetu kot balijska hišnica ali podobno. Cenj. tvrdke v obujaju potrebe roa dobre in vestne moči sporočite naslov na oglašni oddelku »Jutra« pod šifro »Poštena moč«. 41297-2

Diplom. učiteljica

dobra pedagoška, priznana, me vrago ter malozdrav otrok v dopoldanskih ali popoldanskih urah pod tekoj godninih pogoj. Dopise pod »Dobra obitelj« na oglašni oddelku »Jutra«. 41414-2

Potniki

Kdor išče mesto potnika, plača za vsako besedo 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Kdor v sprejema potnike, plača besedo po 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. (5)

Mizarji

pozor! Najcenejše vezane plošče, jelsve, bakove, okume in jaseci, v velikosti 220/122, 200/122, po najnižjih cenah. Tvojniški »Kješko/2« v Ljubljani. Du najska cesta 31. 246 15

Orehove hlode

kupljeni stalno. Poudarje na Skala, Brežice. 41404-15

Kapital

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. (16)

Za vlogo Mestne hranilnice

napredaj lepa enosodetrop na hiša z vrtem in garažami pri Teboru. Poizve se pri »Pocest«, Miklošičeva 4. 41377-16

Prodaj

Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja vsa ka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (6)

Slov. narodna noša

dragocena, napredaj v Mariboru. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 41306-6

Perje

Graje belo dohano kg 36.— sivo dohano kg 36.— črna belj puh kg 280.— črna puh kg 180.— Din Razpošiljam po poštnem povzetju. L. Brozovič Zagreb, Blica 82. 312 6

Vsako prepisovanje

na stroj pripravnem na dom. Naslov poslati v oglašni oddelku »Jutra«. 41430-3

Kupiti

Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja vsa ka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (7)

Otroški voziček

sporžen, kupljen. Poudarje pod »Lepe na oglašni oddelku »Jutra«. 41379-7

Železne sode

tabljene, dobroohranjene, in bobne 50 in 200 kg kupuje Motoroil Maribor, Kralja Petra trg 4. 41433-7

Oblacila

Trg. oglasi po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. (13)

Frak, smoking

in črna eško z modnimi blečami za večjo vlogo postarvo poteni prodam. Gajeva 5/III levo, stanovanje 316. 41390-13

Les

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. (15)

2 vagona tes. lesa

med. tim 81 komadov 21/36-7 m merkantilno seznanjen vseh. kupljen. Poudarje na Franjo Sigr, Zagreb, Selška 42. 41238-15

Mizarji

pozor! Najcenejše vezane plošče, jelsve, bakove, okume in jaseci, v velikosti 220/122, 200/122, po najnižjih cenah. Tvojniški »Kješko/2« v Ljubljani. Du najska cesta 31. 246 15

Orehove hlode

kupljeni stalno. Poudarje na Skala, Brežice. 41404-15

Kapital

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. (16)

Za vlogo Mestne hranilnice

napredaj lepa enosodetrop na hiša z vrtem in garažami pri Teboru. Poizve se pri »Pocest«, Miklošičeva 4. 41377-16

Prodaj

Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja vsa ka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (6)

Umivalnik

z marmornato ploščo in zrcalom, omara 1 m široko, 2,2 m visoko, prikladno za predebo, poceni prodam. Gajeva 5/III levo, stanovanje 316. 41380-6

Veliko kredenco

sohno, pripravno za gostinjo, takol poceni prodam. Aleksandrova 5/1 levo. 41393-6

Razprodaja pohištva

postelje, omare, mize, alke, preproge, lesteni, etolje, ogledala, poceni prodam. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 41405-6

Otroški voziček

globoč, dobro ohranjen poceni prodam. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 41430-6

V najem

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. (17)

Gostilno

dobro obdano, dam v najem. Josip Pilberček, Morje pri Framu. 41372-17

Lokal

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. (19)

Lokal

na pomotni točki periferije Ljubljane oddam za 350 Din. Tvrčar, Moste-Zadrutna ul. 14. 41401-19

Poslovni lokal

po možnosti v centru mesta, uredno oprejen, za takol ali pa pojevje, išče stara vpeljana tvrdke — za prodajo kmetijskih proizvodov. Poudarje pod šifro »Agrar/2« na oglašni oddelku »Jutra«. 41433-19

Boljšo gostilno

dobroobdano, na prometni točki v Ljubljani, vsem na račun natakarka z večletno prakso v provretnem obratu. Poudarje na oglašni oddelku »Jutra« pod »Ljubljana 3002«. 41410-19

Dve enosobni stanovanji

eno dvoobno in večji prostor, pripraven za delavnico oddam. Trovski prijazni 4. 41445-19

Posest

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. (20)

Posestvo

pripravno za vpkopjeone, prodam Lapanik Bica. J. Gobe, Laško. 41388-20

Enosob. stanovanje

e prikljnim oddam. Cesta na Loko 23, Trovo. 41306-31

Dvosob. stanovanje

e prikljnim takol ali e 1. decembrom oddam v Rožni dohni, c. IV/22. 41391-31

Stanovanje

dveh sob, kuhinje in priklj. takol oddam. Ročljova cesta 30. 41447-21

Stanovanje